

ลักษณะสังคมไทย

รากฐานทางเศรษฐกิจ
โครงสร้างชั้นบน การเมือง การปกครอง
และ
ลักษณะพิเศษของสังคมไทยในปัจจุบัน

ลักษณะสังคมไทย

รากฐานทางเศรษฐกิจ
โครงสร้างชั้นบน การเมือง การปกครอง
และ
ลักษณะพิเศษของสังคมไทยในปัจจุบัน

ลักษณะสังคมไทย

รากฐานทางเศรษฐกิจของสังคมไทยในปัจจุบัน

เศรษฐกิจของสังคมไทยในปัจจุบัน เป็นเศรษฐกิจทุนนิยมโดยพื้นฐาน คือชีวิตทางเศรษฐกิจของคนส่วนใหญ่ในสังคมดำเนินไปตามวิถีการผลิตแบบทุนนิยม⁽¹⁾ แต่เศรษฐกิจทุนนิยมของสังคมไทยนั้นมีลักษณะแตกต่างจากทุนนิยมในประเทศ ตะวันตกที่เป็นต้นกำเนิด ความแตกต่างที่สำคัญคือ การก่อกำเนิด ทิศทางและกระบวนการพัฒนาที่ผ่านมา และโครงสร้างของเศรษฐกิจทุนนิยมไทย

จากที่เจ้าอาณานิคมอังกฤษ ใช้สนธิสัญญาเบาว์ริงที่ไม่เสมอภาค (พ.ศ.2398) บีบบังคับไทยให้เปิดประเทศ โดยไทยต้องเสียเปรียบในด้านการค้า การศาล และการเก็บภาษี ต่อมามหาอำนาจตะวันตกอื่นๆ ก็ได้เข้ามาทำสัญญา เช่นเดียวกันนี้กับไทย การรุกรานของเหล่านักล่าอาณานิคมครั้งกระนั้นได้ทำให้พื้นฐานเศรษฐกิจที่ผลิตเองใช้เองในสังคมศักดินาไทยค่อยๆ สลายตัวลง ขณะเดียวกันก็ได้เร่งให้ปัจจัยทุนนิยมขยายตัวขึ้น การผลิตเพื่อขายเริ่มแพร่หลาย การขูดรีดที่เจ้าขุนมูลนายเก็บส่วยจากไพร่ และเจ้าที่ดินรีดนาทาเร้นค่าเช่านาและดอกเบี้ยยสูงจากชาวนาในระบบศักดินา ได้เปลี่ยนไปเป็นการขูดรีดด้วยกลไกตลาดที่ผูกขาดมากขึ้นๆ

เหล่าจักรพรรดินิยมนักล่าอาณานิคมไม่ได้ต้องการพัฒนาประเทศไทยเป็นทุนนิยม หากต้องการได้ไทยเป็นตลาดของผลิตภัณฑ์ทางอุตสาหกรรม และแหล่งวัตถุดิบราคาถูกลงตามยุทธศาสตร์ของมหาอำนาจในยุคนั้น ดังนั้น ในขณะที่ทำให้เกิดปัจจัยทางทุนนิยมขึ้นในสังคมไทย อีกด้านหนึ่งก็ได้ทำลาย

ขีดขวางการพัฒนาทุนนิยมในไทยด้วย ทัศนคติที่เห็นเมือง เช่นการทอผ้า การทำเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ ซึ่งเป็นหน่ออ่อนของทุนนิยมแห่งชาติที่เริ่มพุกตัวขึ้นในสังคมศักดินาก็ถูกทำลายขีดขวางไม่ให้เจริญเติบโตโดยสินค้าอุตสาหกรรมจากต่างชาติ

นอกจากนายทุนต่างชาติ นายทุนไทยที่เกิดขึ้นในยุคนี้ ส่วนใหญ่เป็นนายทุนพาณิชย์และการเงินซึ่งมาจากเจ้านายและขุนนางในราชสำนัก เช่นเจ้าภาษีอากร และพ่อค้าชาวจีนจำนวนหนึ่งที่เป็นบริวารพึ่งพิงขุนนางศักดินา นายทุนไทยเหล่านี้ ทำหน้าที่เป็นนายหน้ารับใช้นายทุนล่าเมืองขึ้นต่างชาตินำสินค้าสำเร็จรูปทางอุตสาหกรรมจากต่างประเทศเข้ามาและส่งออกสินค้าประเภทวัตถุดิบซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์เกษตรและทรัพยากรธรรมชาติอันมีค่าของไทย เช่น ข้าว ไม้ และแร่ธาตุ เป็นต้น แทนที่ไม่มีนายทุนการผลิตอิสระที่มาจากชาวบ้านธรรมดาเลย

หลังเปลี่ยนแปลงการปกครองปี 2475 เมื่อเค้าโครงเศรษฐกิจของนายปรีดี พนมยงค์ถูกปฏิเสธโดยฝ่ายอนุรักษนิยม คณะราษฎรก็ได้ชูเศรษฐกิจแบบชาตินิยมแห่งรัฐ จัดตั้งองค์กรรัฐวิสาหกิจทางการค้า อุตสาหกรรม และการเงินจำนวนหนึ่ง ต่อมาหลังจากกลุ่มขุนศึกนำโดยพล.ท.ผิน ชุณหะวัณทำรัฐประหารยึดอำนาจเมื่อปี 2490 ซึ่งมีเป้าหมายต้องการทำลายล้างอำนาจฝ่ายก้าวหน้าของคณะราษฎร ก็ได้แปรระบบเศรษฐกิจทุนนิยมโดยรัฐ (state capitalism) มาเป็นระบบทุนนิยมขุนนาง (bureaucratic capitalism) กล่าวคือรัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นในสมัยคณะราษฎรที่ลงทุนโดยรัฐได้กลายเป็นวิสาหกิจที่เหล่าขุนนางทหารในคณะรัฐประหารใช้เป็นแหล่งแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว พวกเขาดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการ เป็นผู้ถือหุ้นและรับผิดชอบแทนโดยไม่ต้องลงทุนส่วนตัว รัฐวิสาหกิจแบบทุนนิยมขุนนางนี้ได้ขยายตัวมากขึ้นครอบคลุมและผูกขาดอุตสาหกรรมและการค้าสำคัญๆ ในสมัยนั้นและในสมัยของรัฐบาลเผด็จการขุนศึกต่อมา เช่น การ

ผลิตกระดาษ น้ำตาล กระจกบด ถ่านน้ำมัน โรงเหล็ก การค้าข้าว และคำหมุ เป็นต้น นอกจากนี้กลุ่มขุนศึกเผด็จการยังใช้อำนาจรัฐโง่งมและงบประมาณของรัฐใช้อิทธิพลประกอบกิจการที่เป็นภัยต่อสังคม พวกเขาก็คือกลุ่มนายทุนขุนนางนายหน้า ไม่ได้สนใจพัฒนาพลังการผลิตของทุนนิยมให้ก้าวหน้า ซ้ำยังขัดขวางและบีบบังคับนายทุนเอกชนขาดอิสระเสรีในการพัฒนาขยายตัว นอกจากนายทุนเอกชนรายใหญ่ที่แบ่งปันผลประโยชน์นี้ให้แก่กลุ่มทหารเผด็จการเพื่อแลกกับอำนาจการคุ้มครอง จึงสามารถเติบโตได้จนกลายเป็นนายทุนใหญ่ ซึ่งส่วนมากก็เป็นนายทุนการเงินและการค้า

หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 จักรพรรดินิยมอเมริกาเข้ามาอิทธิพลในไทย แทนที่จักรพรรดินิยมอังกฤษ และในปี 2501 กลุ่มขุนศึกสฤษดิ์ทำการรัฐประหารสร้างอำนาจรัฐเผด็จทหารภายใต้การสนับสนุนของจักรพรรดินิยมอเมริกา ก็ได้เร่งรัดพัฒนาเศรษฐกิจของทุนนิยม **เพื่อเป็นปรากฏการณ์การขยายตัวของเศรษฐกิจสังคมนิยมตามยุทธศาสตร์ของอเมริกา** รัฐบาลได้ชูนโยบายส่งเสริมการลงทุนของเอกชนและการลงทุนของต่างชาติโดยให้สิทธิพิเศษและการยกเว้นภาษีต่างๆ ส่วนรัฐเองก็ทุ่มเทงบประมาณ (โดยการกู้ยืมจากธนาคารโลกที่สหรัฐเป็นนายทุนอยู่เบื้องหลัง) ในการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่เส้นทางคมนาคมและสิ่งสาธารณูปโภค เพื่อรองรับการขยายตัวทางอุตสาหกรรม การค้า และการบริการ ซึ่งส่วนใหญ่ลงทุนโดยต่างชาติ ด้วยนโยบายดังกล่าว ทำให้การผลิตทางอุตสาหกรรมในไทยได้ขยายตัวไปมากพอสมควร ในขณะที่เดียวกันการค้า การเงิน และการบริการอื่นๆ ก็ได้ขยายตัวมากขึ้นเช่นกัน

อุตสาหกรรมที่ขยายตัวในช่วงนี้ เป็นอุตสาหกรรมทดแทนการนำเข้า คือประเทศทุนนิยมที่พัฒนามาลงทุนทำการผลิตในไทยแทนการส่งสินค้ามาขาย ซึ่งได้เปรียบที่ได้ค่าแรงงานต่ำ ทุนค่าขนส่ง และยังได้รับสิทธิพิเศษการยกเว้นภาษีนำเข้าเครื่องจักรและวัตถุดิบ เป็นต้น

หลัง 14 ตุลา 2516 สหรัฐอเมริกาซึ่งยังคงมีอิทธิพลสำคัญในทางเศรษฐกิจของไทย **ต้องการเร่งรัดพัฒนาไทยให้เข้าสู่ระบบทุนนิยมโลก ที่ประเทศมหาอำนาจทุนนิยมเป็นแกนกลาง โดยมีสหรัฐอเมริกาเป็นหัวใจ** ในช่วงนี้ นักลงทุนจากต่างชาติเริ่มหันไปเน้นอุตสาหกรรมส่งออก โดยเฉพาะประเทศญี่ปุ่น หลังจากการเปลี่ยนแปลงระบบอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราของโลก เมื่อปี 2514 (ค.ศ. 1971)⁽²⁾ ทำให้เงินเยนแข็งค่าขึ้นมาก ญี่ปุ่นจึงมี**ยุทธศาสตร์ที่ต้องการย้ายการผลิตที่ต้องใช้แรงงานมากมาไทย** เพื่อเป็นฐานการผลิตสินค้าส่งออกในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทุนญี่ปุ่นจำนวนมากได้หลั่งไหลเข้ามาไทย ทั้งในรูปการลงทุนถือหุ้นในบริษัทและการให้เงินกู้ ประเทศมหาอำนาจทุนนิยมอื่นๆ ได้แก่ สหรัฐและกลุ่มประเทศยุโรป ก็ได้เข้ามาลงทุนในไทยเพิ่มมากขึ้นเช่นกัน

ในช่วง 2 ทศวรรษ (20ปี) หลัง 14 ตุลา การลงทุนของต่างชาติ และการขยายตัวของการค้า การเงินการผลิตและการบริการภายในประเทศได้ทำให้เศรษฐกิจทุนนิยมของไทยพัฒนาขึ้นมาก อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าจะเป็นอุตสาหกรรมทดแทนการนำเข้า หรืออุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก ล้วนไม่ได้อยู่บนพื้นฐานของการพัฒนาความรู้ และเทคโนโลยีภายในของประเทศ ยังต้องอาศัยการนำเข้าทุน เครื่องจักร เทคโนโลยี กระจังวัตถุดิบจากต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งนายทุนต่างชาติและนายทุนนายหน้าในชาติได้ประโยชน์ร่วมกัน แต่พลังการผลิตทางอุตสาหกรรมภายในประเทศของไทยไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร

เมื่อโลกได้ก้าวสู่ยุคที่เรียกว่าโลกาภิวัตน์ ที่การสื่อสารติดต่อเป็นไปอย่างฉับไว ทำให้อิทธิพลของมหาอำนาจทุนนิยมยิ่งแผ่กระจายออกไปครอบครอง และดูดซับผลประโยชน์จากประชาชนทั่วโลกได้อย่างรวดเร็วและไร้พรมแดน **ยุทธศาสตร์สำคัญของมหาอำนาจทุนนิยมในยุคนี้ คือการใช้เงินทุนเป็นอาวุธสำคัญในการปล้นทำลายชาติอื่นให้เป็นทางเศรษฐกิจ** โดยการ

อ้างทฤษฎีทุนนิยมเสรี ตลาดเสรี มาสร้างวิถีแห่งการครองโลกแบบใหม่ด้วยการผลักดันให้ประเทศต่างๆ ยอมรับในสิ่งที่เรียกว่า ระบบการค้าเสรี การลงทุนเสรี การเงินเสรี ตลาดทุน ตลาดหุ้น ซึ่งเป็นระบบเศรษฐกิจแบบเปิดประตูกว้าง โดยการผ่านระบบและกลไกเหล่านี้ และด้วยการอาศัยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีไอที สารสนเทศ และการสื่อสารโทรคมนาคม พวกมหาอำนาจทุนนิยมสามารถเคลื่อนย้ายเงินทุนเข้าไปทำการเก็งกำไรและกอบโกยผลประโยชน์มหาศาลจากประเทศที่ด้อยพัฒนากว่าไปสู่พวกเขาได้อย่างเสรีและรวดเร็วโดยผ่านตลาดเงินตลาดทุน ในแต่ละปีปริมาณของเงินตราที่เคลื่อนย้ายระหว่างประเทศเพื่อเก็งกำไรระยะสั้นมีจำนวนเพิ่มสูงมาก คิดเป็น 90% ของปริมาณเงินทุนที่หมุนเวียนในโลกทั้งหมด ซึ่งสูงกว่าปริมาณเงินทุนที่หมุนเวียนเกี่ยวกับการผลิตการค้า และ บริการที่เหลือเพียง 10 % ถึง 9 เท่า คราวใดที่กองทุนข้ามชาติขนาดใหญ่ทุ่มเงินเข้ามาในตลาดการเงินหรือตลาดหลักทรัพย์ของประเทศใด จะทำให้ค่าเงินประเทศนั้นแข็งขึ้น หรือดัดขึ้นหุ้นพุ่งสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว เมื่อกองทุนเหล่านี้เห็นว่าได้กำไรมากพอแล้ว หรือมีตลาดที่อื่นให้ผลกำไรมากกว่าก็จะถอนเงินทุนออกไปอย่างรวดเร็วทันที ทำให้เศรษฐกิจการเงินของประเทศนั้นปั่นป่วน หรืออาจถึงขั้นถดถอยกระทั่งเกิดวิกฤติเศรษฐกิจร้ายแรง จากนั้นก็เป็นโอกาสที่ทุนใหญ่ผูกขาดข้ามชาติจะได้เข้าไปครอบครองธุรกิจทางการผลิต การเงิน การค้าและการบริการ และที่สำคัญคือทรัพยากรธรรมชาติของประเทศเหล่านั้นได้อย่างง่ายดาย ดังนั้นมหาอำนาจทุนนิยมในยุคโลกาภิวัตน์นี้ก็คือ **จักรพรรดินิยมเงินทุน** ที่ไม่ใช่เรือปืน แต่ใช้เงินทุนและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมาปล้นชิงทรัพยากรและความมั่งคั่งของประเทศที่อ่อนแอกว่า เพื่อบรรลุจุดหมายในการครอบครองโลกทั้งโลก

ไทยถูกผนวกเข้าในกระแสการค้าเงิน และการลงทุนเสรีอย่างเต็มตัว ด้วยการดำเนินนโยบายเปิดเสรีทางการเงิน ในปี 2535 สมัยรัฐบาลชวน หลีกภัย ได้ตั้งวิเทศธนกิจไทย (Bangkok International Banking Facilities - BIBF) เพื่อส่งเสริมธุรกิจการธนาคารและสถาบันการเงินระหว่างประเทศให้มีการ

ไหลเข้าออกของเงินตราอย่างเสรีและสะดวกรวดเร็ว แต่รัฐบาลก็ไม่ได้คำนึงถึงความพร้อมในพื้นฐานทางเศรษฐกิจของไทยเอง และไม่ได้ตระเตรียมมาตรการป้องกันผลเสียที่จะตามมา ช่วงนั้นทั้งภาครัฐและโดยเฉพาะเอกชนได้กู้เงินจากต่างประเทศที่มีอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าภายในประเทศมากเพื่อมาลงทุนเชิงกำไรในตลาดหุ้น ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ และทำกำไรส่วนต่างจากอัตราดอกเบี้ยที่ต่างกัน โดยไม่ได้มุ่งการลงทุนเพื่อพัฒนาการผลิต จนเกิดปรากฏการณ์ฟองสบู่แตก และนำไปสู่วิกฤตเศรษฐกิจในปี พ.ศ.2540⁽³⁾ ไทยถูกโจมตีค่าเงินบาทโดยทุนเชิงกำไรขนาดใหญ่ของต่างชาติ ค่าเงินบาทลดค่าลงอย่างมาก ทำให้หนี้สินต่างประเทศทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเพิ่มขึ้นเป็นเท่าตัว ธนาคาร สถาบันการเงิน และบริษัทเอกชนจำนวนมากที่มีหนี้ต่างประเทศสูงต้องเลิกกิจการ บ้างถึงขั้นล้มละลาย ต้องจ่ายออมขายธุรกิจให้ทุนต่างชาติในราคาที่ถูก หรือให้ทุนต่างชาติเข้าถือหุ้นส่วนใหญ่ เป็นโอกาสให้กลุ่มทุนใหญ่ผูกขาดต่างชาติได้เข้ามาครอบงำและครอบครองธุรกิจสำคัญๆ ของคนไทยจำนวนมาก มีเพียงธุรกิจที่มีหนี้ต่างประเทศน้อยหรือมีลักษณะผูกขาด กึ่งผูกขาด เช่น รัฐบาลสัมปทานจากรัฐหรือที่ได้ร่วมทุนกับต่างชาติมาก่อน มีโอกาสเติบโตอย่างรวดเร็วจนล้าหน้ากลุ่มทุนอื่นๆ ไปมาก และเพื่อที่จะดำรงการผูกขาดและเติบโตใหญ่ขยายตัวไปอย่างไม่สิ้นสุด ธุรกิจเหล่านี้ก็ได้เข้าสู่ระบบธุรกิจการเมืองอย่างเต็มตัว บ้างก็ช่วงชิงเป็นผู้กุมอำนาจรัฐโดยตรง เช่น กลุ่มสื่อสารโทรคมนาคมของทักษิณ บ้างก็เข้าไปแสวงผลประโยชน์ทางการเมืองในฐานะเป็นผู้อุปถัมภ์กลุ่มการเมือง เช่นกลุ่มเหล่าเบียร์ของเจริญ ศิริวัฒนา กลุ่มเจริญโภคภัณฑ์ เป็นต้น ปัญหาของธุรกิจการเมือง นับเป็นสาเหตุสำคัญหนึ่งของวิกฤตการณ์ทางการเมืองของไทยในปัจจุบันนี้

สถานการณ์ปั่นป่วนของค่าเงินบาทและตลาดหุ้นที่ขึ้นลงอย่างรวดเร็วและผันผวนมากในไทย และประเทศที่กำลังพัฒนาในเอเชีย ลาตินอเมริกา ในระยะ 2-3 ปีนี้ (2552-2554) มาแล้ว ก็เป็นฝีมือของกลุ่มทุนผูกขาดครอบงำโลกที่เป็นทุนการเงินเชิงกำไรข้ามชาตินั่นเอง⁽⁴⁾

นอกจากการครอบโลกด้วยเงินทุน ในยุคโลกาภิวัตน์ ประเทศมหาอำนาจทุนนิยมยังได้ครอบงำเศรษฐกิจด้านอื่นๆของโลก คือการผลิตสินค้าอุตสาหกรรม เกษตรกรรม การค้า การขนส่ง การสื่อสารโทรคมนาคมและการสื่อสารมวลชนโดยผ่านบริษัทขนาดใหญ่ซึ่งเรียกกันว่า บริษัทลงทุนข้ามชาติ (Transnation Corporation) ซึ่งถือหุ่นโดยนายทุนใหญ่ของประเทศทุนนิยมที่เจริญแล้ว เช่น สหรัฐ ญี่ปุ่น สหภาพยุโรปเป็นส่วนมาก เพราะนายทุนใหญ่เหล่านี้ได้มีการสะสมเงินทุนไว้มาก และเพื่อที่จะแสวงกำไรเพิ่มมากขึ้นจึงได้ขยายเป็นบริษัทที่มีขนาดใหญ่เพื่อที่จะมีอำนาจในการกำหนดราคา กำหนดต้นทุนในขอบเขตของตลาดโลก ยิ่งกว่านั้น บริษัทข้ามชาติขนาดใหญ่บางแห่งยังมีอำนาจเหนือรัฐบาลในประเทศมหาอำนาจทุนนิยม สามารถกำหนดให้รัฐบาลดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจหรือนโยบายการต่างประเทศที่สอดคล้องกับผลประโยชน์ของบริษัท เช่น สนับสนุนให้รัฐบาลโค่นล้มรัฐบาลชาตินิยมในประเทศกำลังพัฒนาที่ขัดขวางผลประโยชน์ของบริษัท บริษัทข้ามชาติขนาดใหญ่บางแห่งมียอดขายมากกว่าผลผลิตรวมของประเทศกำลังพัฒนาบางประเทศ เช่น ห้างสรรพสินค้า Wal-Mart มีสาขาทั่วโลก มียอดขายปีละ 2 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งมากกว่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติของประเทศไทย และมีการประมาณว่า ครึ่งหนึ่งของเศรษฐกิจโลกอยู่ในกำมือของบริษัทข้ามชาติเพียง 100 บริษัท ⁽⁵⁾

วิธีการของทุนครอบโลกที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือ การผลักดันให้ประเทศต่างๆ ทำเขตการค้าเสรีหรือเอฟทีเอ (Free Trade Area) ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มประเทศทางเศรษฐกิจ โดยมีเป้าหมายเพื่อลดภาษีศุลกากรระหว่างกันในกลุ่มลงเป็น 0% ครอบคลุมสินค้าที่ค้าขายระหว่างกันให้มากพอ ในการทำข้อตกลงทางการค้าเสรีกับประเทศที่มีอำนาจทางเศรษฐกิจเหนือกว่า เช่น ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา จีน อย่างไม่ระมัดระวังและไม่รู้เท่าทันในการเจรจาต่อรองเพื่อรักษาผลประโยชน์ของประเทศอย่างถึงที่สุด จะทำให้ประเทศไทยเสียเปรียบได้ ตัวอย่าง

การทำเอฟทีเอกับสหรัฐอเมริกา เสียเปรียบหลายอย่าง เช่น การผูกขาดอำนาจศาลไทย โดยการตกลงให้ใช้อุญาโตตุลาการระหว่างประเทศตัดสินกรณีที่มีข้อพิพาทระหว่างรัฐกับบริษัทเอกชนแทน และปัญหาการเสียเปรียบในเรื่องสิทธิบัตรยาและทรัพย์สินทางปัญญา เป็นต้น หรือการทำข้อตกลงทางการค้าโดยที่ภาคเศรษฐกิจบางส่วนเช่นธุรกิจสื่อสารและอุตสาหกรรมชิ้นส่วนรถยนต์ได้รับผลประโยชน์ แต่กลับไม่มีมาตรการป้องกันและรองรับกลุ่มที่จะถูกผลกระทบ เช่น เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม ผู้ปลูกกระเทียม เป็นต้น ทำให้เกษตรกรรายย่อยต้องเสียเปรียบ

ยุคโลกาภิวัตน์ จึงเป็นยุคทุนครอบโลก เป็นยุคทองของบริษัทใหญ่ผูกขาดในประเทศมหาอำนาจ ทุนนิยม เพียงหยิบมือเดียวที่อาศัยอำนาจทุนที่เหนือกว่าและเทคโนโลยีที่ก้าวหน้ากว่าผ่านสิ่งที่เรียกว่า “โลกไร้พรมแดน” และ “การค้าเสรี การลงทุนเสรี” มาแสวงหากำไรสูงสุดและดูดซับรายได้จากประชาชนในประเทศที่กำลังพัฒนาซึ่งมีความด้อยกว่าและเสียเปรียบกว่าในทุกๆ ด้าน ทั้งยังปราศจากการปกป้องช่วยเหลือจากชนชั้นปกครอง ผลที่สุด ประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศเหล่านี้โดยเฉพาะ กรรมกร แรงงานรับจ้าง เกษตรกร มีฐานะยากจนมากขึ้น หนี้สินเพิ่มทวี ทรัพยากรของชาติถูกแย่งยึด พร้อมกับสิ่งแวดล้อมถูกทำลายมลภาวะ ภัยพิบัติทางธรรมชาติและทางสังคม คุกคามชีวิตของคนในสังคมรุนแรงมากขึ้น

ทุกวันนี้ประเทศไทยก็เช่นเดียวกับประเทศที่กำลังพัฒนาอื่นๆ อยู่ภายใต้การครอบงำทุนผูกขาดข้ามชาติของประเทศมหาอำนาจทุนนิยมคือสหรัฐอเมริกาและกลุ่มประเทศยุโรป เมื่อประเทศเหล่านี้เกิดวิกฤตการเงินดั่งที่กำลังลุกลามอยู่ในขณะนี้ แม้ไทยจะยังไม่ได้รับผลกระทบที่รุนแรงโดยตรง แต่ก็ได้รับผลกระทบทางอ้อม เพราะประเทศไทยยังพึ่งพิงการส่งออก การลงทุนจากต่างประเทศ และรายได้จากการท่องเที่ยวในอัตราส่วนค่อนข้างมาก และที่สำคัญ คือระบบตลาด

ทุน ตลาดเงินของไทย เกี่ยวพันกับระบบการเงินของประเทศมหาอำนาจทุนนิยมเหล่านี้โดยเฉพาะผูกติดกับค่าเงินดอลลาร์สหรัฐอย่างใกล้ชิด หากไทยไม่ปรับตัว ไม่พยายามสลัดให้พ้นจากอิทธิพลการครอบงำเอาเปรียบของเหล่าทุนผูกขาดข้ามชาติ สร้างมาตรการป้องกันระบบการเงินของชาติที่เป็นอิสระ สร้างตลาดสินค้าภายในให้เข้มแข็ง ยกกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนไทยส่วนใหญ่ให้ดีขึ้นอย่างแท้จริง ประชาชนจะได้มีกำลังซื้อที่สูงขึ้น ขยายตลาดส่งออกไปยังประเทศในภูมิภาคเดียวกัน เช่นอาเซียน จีน อินเดีย ประเทศก็ไม่อาจรอดพ้นจากวิกฤติเศรษฐกิจอีกครั้งอย่างแน่นอน

โครงสร้างชั้นบน -- การเมือง การปกครอง -- ของสังคมไทยในปัจจุบัน

การเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี 2475 โดยคณะราษฎรที่นำโดยนายปรีดี พนมยงค์ ได้ยกเลิกระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ อำนาจของกษัตริย์ถูกบั่นทอนไป การปกครองของประเทศได้เปลี่ยนเป็นระบอบประชาธิปไตยที่มีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุด และพระมหากษัตริย์อยู่ใต้รัฐธรรมนูญ อย่างไรก็ตาม ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยนับจากวันนั้นจนถึงวันนี้ยังคงประสบอุปสรรคตลอดมา หลังปี 2475 ในระยะต้น ได้มีการพยายามฟื้นคืนอำนาจของฝ่ายนิยมกษัตริย์โดยการทำรัฐประหารที่เรียกว่ากบฏบวรเดช แต่ไม่สำเร็จ ต่อมาการรัฐประหารในปี 2490 ของกลุ่มขุนศึกผิน ชุณหะวัณ และการรัฐประหารปี 2501 ของกลุ่มขุนศึกสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ล้วนเป็นแผนการที่บงการโดยจักรพรรดินิยมอเมริกาในการสร้างรัฐบาลเผด็จการทหารที่เป็นหุ่นเชิดเพื่อเป้าหมายการครอบครองไทยให้ได้เต็มที่

เมื่อกลุ่มชนศึกษาศาสตร์ได้กุมอำนาจรัฐเบ็ดเสร็จ ก็ได้ทำการปกครองไทยเป็นแบบเผด็จการทหารซึ่งผูกขาดทั้งทางการเมืองและเศรษฐกิจเป็นเวลายาวนานกว่า 15 ปี เหล่าชนศึกษาศาสตร์ได้อาศัยสถาบันกษัตริย์ เพื่อเป็นประโยชน์ในการปกครองของพวกเขา อย่างไรก็ตาม อำนาจเผด็จการทหารไม่อาจดำรงอยู่และขัดขวางการพัฒนาของระบอบประชาธิปไตยตลอดไป การต่อสู้ของประชาชนที่รักชาติรักประชาธิปไตยเมื่อ 14 ตุลาคม 2516 ได้ขับไล่อำนาจเผด็จการทหาร ทำให้ระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐธรรมู้อมมีโอกาสพัฒนาต่อไป การต่อสู้ของผู้รักชาติรักประชาธิปไตย 14 ตุลาคม 2516 นับเป็นหลักศิลาประชาธิปไตยที่สำคัญหลักหนึ่ง ที่แสดงถึงความตื่นตัวของประชาชนโดยเฉพาะเยาวชนนักเรียน นิสิต นักศึกษา

หลัง 14 ตุลาคม 2516 เป็นช่วงระยะที่ประชาธิปไตยแบ่งบาน นักเรียน นิสิต นักศึกษาและประชาชนในวงการและอาชีพต่างๆ ได้รวมตัวกันจัดตั้งองค์กรสมาคมต่างๆ อย่างหลากหลาย การเคลื่อนไหวต่อสู้เพื่อความเป็นธรรมและผลประโยชน์ของประชาชนเกิดขึ้นไม่เว้นแต่ละวัน สร้างความวิตกกังวลแก่ชนชั้นปกครองเป็นอย่างยิ่ง

พวกปฏิกริยาขวาจัด ทั้งคักดินา ทหารเผด็จการ และจักรพรรดินิยมอเมริกา ได้สมคบกันก่อกรณีนองเลือด 6 ตุลา 2519 หวังจะกวาดล้างขบวนการประชาธิปไตยของประชาชนให้สิ้นซาก นักเรียน นิสิต นักศึกษาประชาชนผู้รักชาติรักประชาธิปไตยถูกเข่นฆ่าล้มตายเป็นจำนวนมาก แต่ก็ไม่สามารถทำลายจิตวิญญาณรักชาติรักประชาธิปไตยของนักเรียน นิสิต นักศึกษา และประชาชนผู้รักชาติรักประชาธิปไตยได้ พวกเขาพากันเดินทางเข้าสู่ป่าเขา เข้าร่วมการต่อสู้กับพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย การต่อสู้ของพวกเขามีเป้าหมายแจ่มชัดขึ้น ทำให้ขบวนการปฏิวัติขยายกำลังขึ้นมาก พวกปฏิกริยาขวาจัดหวาดกลัวกำลัง

ปฏิวัติของประชาชนที่นับวันเติบโตใหญ่ ในที่สุด(หลังจากปี 2524-2525) ต้องยอมผ่อนปรนเปิดทางให้นักเรียนนิสิตนักศึกษาและประชาชนผู้รักชาติรักประชาธิปไตยกลับเข้าเมือง ให้มีสิทธิประชาธิปไตยบางอย่างเช่นมีการเลือกตั้งที่เรียกกันว่า “ประชาธิปไตยครึ่งใบ” ในสมัยที่พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์เป็นนายกรัฐมนตรีต่อมากระแอสประชาธิปไตยในหมู่ประชาชนขยายตัวเติบโตใหญ่ อำนาจทหารถูกบั่นทอนลง เป็นโอกาสให้กลุ่มนายทุนเข้ากุมอำนาจทางการเมือง พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ตัวแทนกลุ่มทุนใหญ่จากชอยราชครูได้เป็นนายกรัฐมนตรีต่อจากพลเอกเปรม แต่ความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลตัวแทนนายทุนกับขุนศึกทหารยังคงดำรงอยู่และทวีความรุนแรงขึ้นจนถึงจุดแตกหัก เมื่อพลเอกสุนทร คงสมพงศ์ เป็นหัวหน้าทำการรัฐประหาร ในนามคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (รชช.) และเมื่อพลเอก สุจินดา คราประยูรกลับคำพูดขึ้นรับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีหลังการเลือกตั้งเพื่อต้องการสืบต่ออำนาจของคณะรัฐประหาร ประชาชนผู้รักประชาธิปไตยเรือนแสนก็รวมตัวกันคัดค้าน จนถูกปราบปรามเช่นฆ่าบาดเจ็บล้มตายจำนวนมากในเดือนพฤษภาคม 2535 รัฐบาลอำนาจทหารถูกต่อต้านอย่างหนัก จนพล.อ.สุจินดาจำต้องลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ประเทศไทยกลับเข้าสู่การปกครองโดยรัฐบาลพลเรือนอีกครั้ง ดอกผลของการต่อสู้ครั้งนั้นได้ส่งผลให้ต่อมาในปี 2540 ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการร่างรัฐธรรมนูญ ประชาธิปไตยแบบชนชั้นนายทุนขยายตัวมากขึ้น บทบาทและอำนาจทางการเมืองของทหารและพวกปฏิวัติกริยาชวาคัดถูกลดทอนลงมาก กลุ่มการเมืองต่างๆ ก็ได้อาศัยกระแสประชาธิปไตย ช่วงชิงเข้าสู่อำนาจรัฐโดยผ่านระบบรัฐสภา ที่มีพรรคการเมืองและการเลือกตั้ง บทบาทของกลุ่มทุนในทางการเมืองจึงโดดเด่นขึ้น

มาถึงยุครัฐบาลไทยรักไทย ฝ่ายนายทุนใหญ่ผูกขาดมีบทบาทเป็นด้านหลักในอำนาจรัฐ กลุ่มทุนใหญ่ผูกขาดที่นำโดยทักษิณ ได้หยิบฉวยความคิดของนักเคลื่อนไหวภาคประชาชนมาเป็นประโยชน์ ชูนโยบายประชานิยมที่เอาใจและ

เข้าถึงมวลชนพื้นฐาน ทำการเมืองแบบการตลาด และใช้เงินซื้อคะแนนเสียงจน
 จนกระทั่งเลือกตั้งเป็นพรรคการเมืองเสียงข้างมากในสภาตั้งแต่ปี 2544 เป็นต้นมา
 ในขณะเดียวกัน กลุ่มทุนใหญ่ผูกขาดทักษิณก็ได้ใช้อำนาจเงิน ใช้ระบบอุปถัมภ์
 ที่ตกทอดมาจากระบอบศักดินา ดูดดึงเอากลุ่มนายทุนการเมืองต่างๆ กลุ่มทหาร
 ขุนศึกและข้าราชการที่มีอำนาจมาขึ้นต่อตน กลายเป็นอำนาจรัฐเบ็ดเสร็จของ
 ความร่วมมือระหว่างนายทุนใหญ่ผูกขาด ขุนศึกทหาร ตำรวจ และข้าราชการที่
 มีอำนาจ โดยมีนายทุนใหญ่ผูกขาดเป็นผู้นำและผู้บงการ พร้อมกันนี้ก็ได้อาศัย
 กลไกอำนาจรัฐแก้กฎหมาย ออกกฎหมายใหม่ ดำเนินการคอร์ปชั่นเชิงนโยบาย
 เอื้อประโยชน์ต่อกลุ่มนายทุนใหญ่ผูกขาดทักษิณและพวกอย่างโจ่งแจ้ง ททรัพย์สิน
 ของชาติถูกแปรให้เป็นทุนเอกชนและเทขายให้ต่างชาติ ในขณะเดียวกันก็ซุกซ่อน
 ผลประโยชน์มหาศาลในครอบครัวเครือญาติโดยอาศัยตลาดหุ้นด้วยกลไกการซื้อ
 ขายที่ซบซ้อนซ่อนเงื่อนและหลบเลี่ยงภาษีครั้งมโหฬาร สุดท้ายประชาชนผู้รักชาติจะ
 ทนนิ่งเฉยอยู่ได้ จึงรวมตัวกันคัดค้านอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง ชูธงต่อต้านการ
 โกงบ้านกินเมืองของทักษิณและพวก และเมื่อความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลทักษิณ
 กับประชาชนและผู้ชุมนุมรุนแรงแหลมคมมากยิ่งขึ้นทุกที กลุ่มขุนศึกทหารและ
 กลุ่มอำนาจเก่าที่มีความขัดแย้งกับกลุ่มทักษิณ ก็ได้ฉวยโอกาสทำการรัฐประหาร
 โค่นอำนาจทักษิณเมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 จัดตั้งรัฐบาลตัวแทนของกลุ่มตน
 ขึ้นปกครองประเทศ อย่างไรก็ตาม รัฐประหารครั้งนี้ได้ก่อให้เกิดการรวมกลุ่ม
 ของผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับการรัฐประหาร ได้ชูธงคัดค้านเผด็จการทหารและอำนาจนอก
 ระบบ ปลุกกระแสต่อต้านความเหลื่อมล้ำในสังคมและการใช้ “สองมาตรฐาน” ของ
 อำนาจรัฐ กลุ่มทุนใหญ่ผูกขาดทักษิณได้อาศัยการเคลื่อนไหวของประชาชนมา
 เป็นประโยชน์ในการฟื้นอำนาจของตน ทำให้การแตกแยกทางความคิดออกเป็น
 2 ฝ่ายในทุกระดับชั้นของสังคมรุนแรงยิ่งขึ้นอย่างไม่เคยเป็นมาในยุคก่อนๆ

เมื่อมีการเลือกตั้งในเดือนกรกฎาคม 2554 พรรคเพื่อไทยภายใต้ อิทธิพลทักษิณซึ่งได้รับการสนับสนุนเงินทุนอย่างเต็มที่ และมีนปช. เป็นกองทุนที่สำคัญได้คะแนนเสียงสส. เกินครึ่ง กลับขึ้นสู่อำนาจรัฐที่โดยรูปแบบเป็น ประชาธิปไตย แต่โดยเนื้อแท้เป็น “ธนาธิปไตย” ที่เป็นเผด็จการรัฐสภา นั่นก็คือ เป็นการเมืองที่ผูกขาดโดยนายทุนใหญ่ผูกขาดผ่านระบบรัฐสภาอีกครั้ง ลักษณะ การปกครองของสังคมไทยหลังจากนี้ไปยังคงจะเป็นเช่นนี้แม้อำนาจรัฐจะเปลี่ยนมือ จากกลุ่มทุนใหญ่ผูกขาดทักษิณ ไปเป็นกลุ่มการเมืองนายทุนใหญ่ผูกขาดกลุ่มอื่น ก็ตามตราบใดที่ยังไม่ได้เปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ และการเมืองของ สังคมไทยปัจจุบัน

จากพัฒนาการของเศรษฐกิจทุนนิยมของไทยในระยะร้อยกว่าปีมานี้ จะเห็นได้ว่าเศรษฐกิจทุนนิยมของไทยแตกต่างจากประเทศทุนนิยมที่พัฒนาแล้ว อื่นๆ คือมิได้วิวัฒนาการจากการก้าวหน้าขึ้นของพลังการผลิตภายในประเทศ แล้วนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ทางการผลิตแบบทุนนิยมของผู้ที่อยู่ใน กระบวนการผลิตในประเทศเป็นสำคัญ หากเกิดจากอิทธิพลทุนใหญ่ผูกขาดนัก ล่าอาณานิคมที่เข้ามาแสวงหาผลประโยชน์ในไทย และในกระบวนการขยาย ตัวของเศรษฐกิจทุนนิยม ก็เป็นไปตามทิศทางของยุทธศาสตร์มหาอำนาจ ทุนนิยมโลกมาโดยตลอด จึงเป็นผลทำให้โครงสร้างเศรษฐกิจทุนนิยมของ ไทยแตกต่างจากทุนนิยมทั่วไป คือ ตั้งแต่เริ่มแรกของการพัฒนาทุนนิยมในไทย ภาคการผลิตทางอุตสาหกรรมอันเป็นภาคที่สร้างมูลค่า และเป็นภาคพื้นฐานใน ระบอบทุนนิยมมีการพัฒนาและเติบโตที่ล่าช้า และอ่อนด้อยกว่าภาคการค้า การ เงิน พลังการผลิตทางอุตสาหกรรม ได้แก่เครื่องจักร เทคโนโลยี รวมทั้งทักษะของ แรงงานไทยมีอัตราการพัฒนาที่ต่ำ ส่วนใหญ่จะต้องพึ่งพาจากต่างประเทศ ทำให้ เศรษฐกิจทุนนิยมของไทยอยู่ในสภาพที่ล่าหลังและอ่อนแอ นอกจากนั้นโครงสร้าง เศรษฐกิจทุนนิยมไทยเป็นโครงสร้างผูกขาด ทุนใหญ่ผูกขาดข้ามชาติโดยการร่วม

มือกับทุนใหญ่ผูกขาดในไทยมีอิทธิพล และบทบาทครอบงำเศรษฐกิจส่วนต่างๆ ของสังคมสูงมาก จึงสรุปได้ว่าในทางเศรษฐกิจทุนนิยมไทยมีลักษณะเป็น**ทุนนิยมผูกขาดบริวารที่ล่าหลัง** ทางการเมืองก็ยังไม่พัฒนาถึงขั้นเป็นประชาธิปไตยแบบประเทศทุนนิยมที่พัฒนาแล้ว

ลักษณะพิเศษของสังคมไทยในปัจจุบัน มีดังนี้

1. ระบอบเศรษฐกิจการปกครองของศักดินา⁽⁶⁾ ได้สลายตัวโดยพื้นฐาน จักรพรรดินิยมที่รุกรานเข้าไทยไม่ต้องการทำลายระบอบศักดินาให้หมดสิ้น มีการประนีประนอมและประสานผลประโยชน์ร่วมกัน เมื่อชนชั้นปกครองศักดินาถูกลิดรอนอำนาจรัฐไปในปี 2475 ประกอบกับเศรษฐกิจทุนนิยมในประเทศขยายตัว เจ้าที่ดินศักดินาส่วนใหญ่ก็ได้ปรับตัวมาประกอบธุรกิจทางทุนนิยม ทรัพย์สินและที่ดินมากมายที่ตกทอดมา จึงเป็นฐานทางเศรษฐกิจของธุรกิจทุนนิยมของพวกเขา เจ้าที่ดินศักดินาบางส่วนได้กลายเป็นนายทุนใหญ่ผูกขาดในเศรษฐกิจทุนนิยมไทยปัจจุบัน

2. นายทุนใหญ่ผูกขาดข้ามชาติมีสัดส่วนและบทบาทสูงในระบบเศรษฐกิจทุนนิยมไทยในฐานะเป็นผู้ลงทุนหลัก หรือเป็นผู้ถือหุ้นรายใหญ่ในธุรกิจสำคัญๆ หลายแขนง ที่สำคัญได้แก่ กิจกรรมธนาคาร การส่งออก นำเข้า การค้าปลีก อุตสาหกรรมรถยนต์และชิ้นส่วน ฯลฯ โดยเฉพาะด้านการเงิน มหาอำนาจทุนการเงินได้เข้ามาแทรกแซงและกึ่งกำไรในตลาดเงิน ตลาดทุน ไทยต้องสูญเสียผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจปีละมหาศาล อย่างไรก็ตาม การรุกเข้ามาของทุนใหญ่ผูกขาดต่างชาติจะไม่อาจลงหลักปักฐาน และแย่งยึดผลประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติไปได้อย่างง่ายดาย ถ้าไม่ได้รับความร่วมมือจากกลุ่มทุนใหญ่ภายในประเทศ กลุ่มทุนใหญ่ผูกขาดในประเทศ จึงเป็นฐานรองรับและเป็น

พันธมิตรของกลุ่มทุนผูกขาดต่างชาติ แม้บางครั้งระหว่างพวกเขาอาจขัดแย้งทางผลประโยชน์บ้าง แต่เป้าหมายที่ขูดรีดประชาชนไทยและแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและโภคทรัพย์ของประเทศชาติไทยนั้นร่วมกัน พวกเขาจึงไม่เป็นปรปักษ์กัน สามารถร่วมมือและแบ่งปันผลประโยชน์กันได้

3. สังคมไทยมีการผูกขาดทางเศรษฐกิจสูงมาก แม้ว่านักเศรษฐศาสตร์กระแสหลักจะยืนยันว่าระบบเศรษฐกิจทุนนิยมไทยเป็นระบบเสรีที่เปิดโอกาสให้ประกอบธุรกิจและการแข่งขันอย่างเสรี แต่เมื่อพิจารณาโครงสร้างทางเศรษฐกิจทั้งระบบ พิจารณารัฐฐานะและกำลังทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกันอย่างมากของผู้ประกอบการในแต่ละสาขา ก็จะพบว่าทุกสาขาธุรกิจ ทั้งการเงิน การค้า การผลิต และการบริการ มีการผูกขาดหรือการกระจุกตัวของอำนาจทางเศรษฐกิจค่อนข้างสูง ปัจจัยที่ทำให้มีการผูกขาดทางเศรษฐกิจในไทย ที่สำคัญมี 2 ประการ **(๑) เกิดจากอำนาจของผู้ที่มีกำลังเงินทุนสูง และมีเทคโนโลยีที่ล้ำหน้า มีวิธีการบริหารจัดการที่ทันสมัยกว่า** ซึ่งผู้ที่มีศักยภาพเช่นนี้ก็คือทุนผูกขาดต่างชาติ และทุนใหญ่ในประเทศที่มีการสะสมทุนมาตั้งแต่บรรพบุรุษหรือร่ำรวยขึ้นโดยการเป็นนายหน้ารับใช้ทุนผูกขาดต่างชาติ และหรือร่วมทุนกับทุนต่างชาติ เมื่อนายทุนต่างชาติและนายทุนใหญ่ในประเทศเหล่านี้เข้าครอบครองธุรกิจสำคัญแขนงใดแขนงหนึ่งหรือหลายแขนง ผู้อื่นก็ไม่มีโอกาสหรือมีโอกาสน้อยที่จะแข่งขันได้ ทุกวันนี้มีธุรกิจผูกขาดและกึ่งผูกขาดไม่น้อยที่เป็นของทุนต่างชาติ หรือร่วมทุนกับทุนใหญ่ผูกขาดภายในประเทศ เช่น อุตสาหกรรมรถยนต์ และยางยนต์ อุตสาหกรรมวัสดุก่อสร้าง บริษัทค้าปลีกข้ามชาติ ธนาคารและสถาบันการเงิน ธุรกิจโทรคมนาคม น้ำมัน เหมืองแร่ ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ **(๒) คือการอาศัยอำนาจรัฐมาผูกขาดธุรกิจที่มีผลประโยชน์สูง** อาจกล่าวได้ว่าเป็นปัจจัยหลักของการผูกขาดทางเศรษฐกิจของสังคมไทยตั้งแต่อดีตมา และได้ทวีความร้ายแรงยิ่งขึ้นในปัจจุบัน การผูกขาดทางเศรษฐกิจ ที่เกิดจากการอาศัยอำนาจรัฐของนักธุรกิจเป็นไปได้อย่าง

ทางอ้อมและทางตรง ทางอ้อมนั้นคือนายทุนนักธุรกิจไม่ได้เข้าสู่อำนาจรัฐเอง แต่อาศัยระบบอุปถัมภ์จ่ายค่าตอบแทนแก่นักการเมือง และข้าราชการที่กุมอำนาจรัฐอยู่ หรือนายทุนนักธุรกิจส่งตัวแทนของตนเข้าไปมีบทบาทในอำนาจรัฐ เพื่ออำนวยความสะดวกประโยชน์และอำนาจพิเศษเหนือตลาดให้แก่ธุรกิจของตน ส่วนการอาศัยอำนาจรัฐโดยทางตรงนั้น คือนายทุนนักธุรกิจใหญ่เองหรือตัวแทนที่ไว้ใจได้ เข้ากุมอำนาจรัฐโดยตรงโดยผ่านระบบพรรคการเมือง การเลือกตั้ง จากนั้นก็ใช้อำนาจรัฐที่มีอยู่ในมือสร้างระเบียบ กติกา และนโยบายที่เอื้อประโยชน์แก่ธุรกิจของตน และพวกพ้องและสร้างอำนาจผูกขาดที่เหนือตลาด สามารถดักดวงผลประโยชน์ได้มากมายและรวดเร็ว (กลุ่มทุนใหญ่ผูกขาดทักษิณเป็นตัวอย่างนายทุนใหญ่นักการเมืองที่เข้ายึดกุมอำนาจรัฐโดยตรงเพื่อสร้างอำนาจผูกขาดทางธุรกิจ) การผูกขาดด้วยวิธีการที่เข้ายึดกุมอำนาจรัฐโดยตรงนี้ กำลังเป็นแนวโน้มที่เพิ่มมากขึ้นๆ

นายทุนใหญ่นักการเมืองที่เข้ายึดกุมอำนาจรัฐโดยตรงใช้อำนาจรัฐผูกขาดและแสวงหากำไรทางธุรกิจที่มีผลประโยชน์สูง คือ นายทุนใหญ่ผูกขาดสามัญ

4. ทุนนิยมไทยไม่มีความเป็นอิสระและพึ่งตนเองไม่ได้ ต้องพึ่งพาทุน เครื่องจักร และเทคโนโลยี รวมทั้งตลาดในต่างประเทศด้วย นโยบายเศรษฐกิจของชาติ ที่ผ่านมามุ่งเน้นการผลิตเพื่อการส่งออกมากกว่าการผลิตเพื่อการบริโภคอุปโภคภายในประเทศ (ปัจจุบันรายได้จากการส่งออกและการท่องเที่ยว มากกว่า 70% ของ GDP) แต่สินค้าอุตสาหกรรมที่ส่งออกส่วนใหญ่ลงทุนโดยต่างชาติ ซึ่งเครื่องจักร และวัตถุดิบส่วนใหญ่สั่งเข้าจากต่างประเทศ ดังนั้นเมื่อมูลค่าการส่งออกสินค้ายิ่งมาก มูลค่าการสั่งเข้าก็เพิ่มมากขึ้นด้วย ส่วนกำไรจากสินค้าที่ส่งออกส่วนใหญ่ตกเป็นของนายทุนใหญ่ต่างชาติ ซึ่งพวกเขาก็ส่งกลับไปต่างประเทศ

5. พร้อมกับการขยายตัวของเศรษฐกิจทุนนิยมไทย นายทุนชาติ⁽⁷⁾ ที่เป็นนายทุนการผลิต นายทุนพาณิชย์และบริการ ก็ได้เพิ่มจำนวนมากขึ้น ส่วนใหญ่เป็นนายทุนขนาดกลาง ขนาดเล็ก การเบียดขับ การกีดกันและการเอาตัวเอาเปรียบของทุนใหญ่ผูกขาดไทยและต่างชาติ และระบบราชการที่ล่าช้า ล้วนเป็นอุปสรรคสำคัญทำให้นายทุนชาติของไทยไม่อาจเติบโตใหญ่เข้มแข็งได้ จึงกำหนดให้ชนชั้นนายทุนชาติไทยในทางเศรษฐกิจไม่สามารถเป็นกำลังหลักในการพัฒนาพลังการผลิตของทุนนิยมที่ก้าวหน้า

6. การเร่งรัดพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมบนเส้นทางทุนนิยมภายใต้การบงการของของจักรพรรดินิยมอเมริกาตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 1 (2504-2509) เป็นต้นมา รัฐเน้นการส่งเสริมภาคอุตสาหกรรม และการค้าในเมือง เป็นสำคัญ ละเลยภาคเกษตรกรรมซึ่งเป็นภาคเศรษฐกิจพื้นฐานที่สำคัญของสังคมไทยมายาวนาน เป็นผลให้การผลิตทางเกษตรกรรมและการดำรงชีวิตของเกษตรกรไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร อย่างไรก็ตาม ชีวิตรเกษตรกรในชนบทก็ได้รับผลกระทบจากระบบเศรษฐกิจทุนนิยมอย่างมาก และเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในระยะ 2-3 ทศวรรษมานี้ เกษตรกรขนาดย่อมซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ของเกษตรกรถูกชักจูงให้ปลูกพืชเชิงเดี่ยวเพื่อขาย ต้องพึ่งพาการซื้อปัจจัยการผลิตจากต่างประเทศ เช่นปุ๋ยเคมี น้ำมัน ยาปราบศัตรูพืชเพิ่มขึ้น ต้นทุนการผลิตจึงสูง ทั้งยังต้องแบกรับความเสี่ยงในปัญหาภัยทางธรรมชาติระหว่างทำการผลิต แต่ผลผลิตที่ได้กลับมีราคาต่ำและผันผวนตามภาวะตลาดในประเทศและต่างประเทศ โดยที่เกษตรกรรายย่อยไร้อำนาจต่อรอง จึงทำให้การผลิตไม่คุ้มทุน รายได้ของเกษตรกรโดยเฉลี่ยแล้วมีแนวโน้มลดลงเมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายในการผลิตและการดำรงชีวิตที่สูงขึ้นเรื่อยๆ ต้องกู้หนี้ยืมสิน เมื่อนี้สินพอกพูนขึ้น ที่ดินทำกินก็ต้องตกไปเป็นของนายทุนหรือธนาคาร กลายเป็นเกษตรกรรับจ้างหรือเกษตรกรเช่าที่ ส่วนมากก็เข้าไปขายแรงงานในเมือง

แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐที่ผ่านมา โดยเฉพาะรัฐบาลที่เป็นตัวแทนของกลุ่มทุนใหญ่ผูกขาดไม่ได้สนใจแก้ปัญหาภาคเกษตรกรรมอย่างยั่งยืน คือไม่ได้พัฒนาประสิทธิภาพการผลิตให้ก้าวหน้า ลดต้นทุนการผลิต ส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตทางเกษตรเพื่อสร้างมูลค่า และส่งเสริมให้เกษตรกรมีการรวมตัวเป็นสหกรณ์ จัดการผูกขาดเอาวัดเอาเปรียบในกระบวนการซื้อและขายของกลุ่มทุนที่มีอำนาจเหนือตลาด ให้เกษตรกรได้รับผลตอบแทนอย่างเป็นธรรม รวมทั้งไม่สนใจยกระดับการเรียนรู้และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่เป็นจริงของเกษตรกรเพื่อให้รู้เท่าทันสถานการณ์ รู้เท่าทันความซับซ้อนของระบบเศรษฐกิจทุนนิยม และส่งเสริมให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการปรับปรุงระบบชลประทานอย่างได้ผลและการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นด้วย แต่รัฐบาลกลับแก้ปัญหาที่ปลายเหตุโดยนโยบายประชานิยม เช่นการจำนำข้าว การประกันราคาพืชผล กองทุนหมู่บ้าน หวังเพียงสร้างฐานคะแนนเสียงทางการเมือง และเปิดโอกาสให้นักการเมืองและข้าราชการที่กุมอำนาจรัฐได้โกงกินงบประมาณของรัฐ ชาวนาส่วนใหญ่ไม่มีโอกาสได้ขายข้าวตามราคาจำนำ แต่ต้นทุนการผลิตและสินค้าอุปโภคบริโภคกลับถือโอกาสถีบตัวสูงขึ้นเป็นที่ประจักษ์ชัดว่าผลของนโยบายประชานิยม ไม่ได้ทำให้เศรษฐกิจภาคเกษตรเข้มแข็งขึ้นแต่กลับอ่อนแอลง เกษตรกรถูกส่งเสริมให้มีความคิดหวังพึ่ง หลายปีมานี้ ผลผลิตทางเกษตรไม่ได้เพิ่มสูงขึ้น สัดส่วนของภาคการเกษตรในผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ลดลงเหลือเพียง 10 % ชีวิตของเกษตรกรรายย่อยยังคงยากจนลำบาก หนี้สินต่อครัวเรือนเพิ่มสูงขึ้น⁽⁸⁾ เกษตรกรมากกว่าร้อยละ 40 เป็นผู้ไม่มีที่ดินทำกิน หรือมีที่ดินทำกินน้อยกว่า 10 ไร่⁽⁹⁾ ทุกวันนี้ ลูกหลานเกษตรกรก็ไม่อยากทำไร่ทำนาอีกต่อไป หันไปทำงานในเมือง เป็นกรรมกร ลูกจ้างพนักงาน หรืออาชีพอิสระ ภาคเกษตรกรรมมีแนวโน้มจะเกิดวิกฤติขาดแคลนแรงงานในไม่ช้า

เป็นที่น่าสังเกตว่า ท่ามกลางความยากจนล้มละลายของเกษตรกรรายย่อยซึ่งเป็นผู้ผลิตหลักของภาคเกษตรกรรม กลุ่มทุนธุรกิจการเกษตรที่เข้าไป

แสวงหาผลกำไรจากการผลิตของเกษตรกรรายย่อยในชนบทด้วยการขายวัตถุดิบเป็นปัจจัยการผลิต เช่นปุ๋ยเคมี ยาปราบศัตรูพืช หรือการรับซื้อผลิตผล และกลุ่มทุนธุรกิจการเกษตรที่ใช้รูปแบบเกษตรพันธะสัญญา (Contract Farming เช่น การเลี้ยงสัตว์และทำพืชไร่) กับเกษตรกรรายย่อยหรือรายครัวเรือน อันเป็นความสัมพันธ์ทางการผลิตแบบผูกมัดที่ไม่เสมอภาคและไม่เป็นธรรม ซึ่งมีสัดส่วนเพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับนั้น⁽¹⁰⁾ กลับร่ำรวยกันจนเป็นกลุ่มทุนใหญ่ผูกขาด บางกลุ่มได้เติบโตเป็นทุนใหญ่ระดับโลก อย่างไรก็ตาม เบื้องหลังการเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็วของทุนใหญ่ผูกขาดไทยในธุรกิจการเกษตร จะต้องมองให้เห็นเงาอันทะมึนของบรรษัทธุรกิจการเกษตรข้ามชาติด้วย เช่นบริษัท อาร์เบอร์ เอเคร์ (Arbor Acres) ของอเมริกันที่เป็นเจ้าตลาดสัตว์ปีก ซึ่งได้เข้าครอบครองตลาดในประเทศที่กำลังพัฒนาหลายประเทศ ก็เป็นส่วนสำคัญของบริษัทเจริญโภคภัณฑ์ในไทย

ดังนั้น ถ้าปัญหาความยากจนและล้าหลังของภาคเกษตรกรรมไม่ได้รับการแก้ไขที่ถูกต้องและเร่งด่วน จึงมีความเป็นไปได้ว่า ชนบทซึ่งเคยเป็นอู่ข้าวอู่น้ำของคนไทยจะเป็นเหยื่ออันโอชะของทุนใหญ่ผูกขาดไทยร่วมกับทุนใหญ่ผูกขาดระดับโลกในไม่ช้า เพราะโลกกำลังมีแนวโน้มจะเกิดวิกฤติขาดแคลนอาหารครั้งใหญ่

7. ดังที่ได้กล่าวมาในข้อ 6 การขยายตัวของเศรษฐกิจทุนนิยม แทนที่จะทำให้ชีวิตของเกษตรกรในชนบทดีขึ้น ตรงข้ามกลับนำความยากจนลำบากมาซ้ำเติมมากขึ้น รายได้จากการขายพืชผลตกต่ำอย่างน่าใจหายและไร้หลักประกัน ยังผลให้เกษตรกรจำนวนมากไม่มีที่ดินทำกิน แรงงานจากภาคเกษตรจึงหลั่งไหลเข้าไปขายแรงงานในเมือง จำนวนกรรมกรและแรงงานรับจ้างในเมืองได้เพิ่มขึ้นกลายเป็นประชากรส่วนใหญ่ของสังคมไทย ปัจจุบัน ประชากรผู้อยู่ในกำลังแรงงาน (15-60 ปี) มีประมาณ 39 ล้านคน แรงงานในภาคเกษตรประมาณ

15 ล้านคน (เป็นเกษตรกรรับจ้าง 3 ล้านคน) แรงงานนอกภาคเกษตรกรรมหมายถึงกรรมกรและแรงงานรับจ้างในเมืองมีประมาณ 23 ล้านคน⁽¹¹⁾ แรงงานเป็นกำลังพื้นฐานของการพัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้าในทุกยุคทุกสมัย โดยเฉพาะในปัจจุบันซึ่งเป็นสังคมทุนนิยม ฝ่ายที่เป็นผู้มี**ปัจจัยทุน** คือเป็นเจ้าของเงิน ที่ดิน โรงงาน เครื่องจักร ร้านค้า ฯลฯ หรือที่เรียกว่า “นายทุน” มีจำนวนเป็นส่วนน้อยประมาณไม่ถึง 5% ของผู้ที่มี**ปัจจัยแรงงาน** คือกรรมกรและแรงงานรับจ้าง การผลิตทางอุตสาหกรรม การค้า การบริการทุกแขนงล้วนต้องอาศัยแรงงานรับจ้าง แรงงานเป็นผู้สร้างมูลค่าของสินค้า เป็นผู้ขับเคลื่อนการพัฒนาทางเศรษฐกิจ เป็นผู้สร้างโภคทรัพย์และความเจริญของสังคม ทุกวันนี้ เนื่องจากการล่มสลายของเศรษฐกิจภาคเกษตร แรงงานรับจ้างในเมืองจึงเป็นผู้อดทนเหนื่อยหอบคร่ำครวญที่อยู่ในภาคเกษตร ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในวัยชราและวัยเด็ก

อย่างไรก็ตาม แม้กรรมกร และแรงงานรับจ้างจะมีบทบาทสำคัญมากในสังคมทุนนิยมปัจจุบัน ชีวิตของพวกเขาส่วนใหญ่ที่เป็นอยู่ยังคงยากจนและฝืดเคือง เนื่องจากค่าแรงต่ำ สวัสดิการน้อย แม้ด้วยการต่อสู้ของกรรมกรและลูกจ้างตามกฎหมายจะกำหนดให้มีการปรับค่าแรงงานขั้นต่ำสูงขึ้นทุกปี แต่ก็เป็นการปรับขึ้นที่น้อยมากเมื่อเทียบกับค่าครองชีพในเมืองที่ถีบตัวสูงขึ้นทุกวัน เมื่อราคาสินค้าอุปโภคบริโภคในตลาดเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ ค่าจ้างของกรรมกรและลูกจ้างส่วนใหญ่จึงไม่พอเลี้ยงชีพตนเองและครอบครัว พวกเขาต้องดิ้นรนทำงานหนักขึ้น เพิ่มการทำงานล่วงเวลา (โอที) เฉลี่ยวันละ 12 – 14 ชั่วโมง บางคนไม่มีวันหยุด นอกจากได้ค่าจ้างแรงงานที่ไม่ยุติธรรม สวัสดิการในการทำงานก็ไม่มั่นคงและไร้หลักประกันที่เพียงพอ การประสบอุบัติเหตุในระหว่างการทำงานและการให้ออกจากงานเกิดขึ้นได้เสมอ ที่เลวร้ายยิ่งกว่านั้นอีก คือ ลูกจ้างในระบบจ้างเหมาช่วง (Sub contracting) ซึ่งคนเหล่านี้ เป็นกำลังแรงงานที่ยังด้อยสิทธิ ด้อยโอกาส และไร้อำนาจต่อรองที่สุด ปัญหาที่เกิดขึ้นกับกรรมกร และแรงงานรับจ้างนับแสนคน

หลังมหาอุทกภัย 2554 นี้ที่ไม่ได้รับเงินค่าจ้าง ถูกเลิกจ้าง ไม่ได้รับค่าชดเชย ฯลฯ ก็เป็นตัวอย่อย่างรูปธรรมที่แสดงให้ถึงชีวิตที่ไร้หลักประกันของแรงงานไทย

ผู้ใช้แรงงานไทยในยุคปัจจุบันที่เรียกว่า “โลกาภิวัตน์” นี้ หากมองอย่างผิวเผินแล้วอาจเห็นว่าชีวิตความเป็นอยู่ (ทางวัตถุ) ที่ดีขึ้นบ้าง แต่ถ้าหากพิจารณากันอย่างจริงจังจะเห็นได้ว่า ชีวิตของพวกเขาถูกขูดรีดอย่างหนักหน่วง นอกจากทางเศรษฐกิจ สิทธิขั้นพื้นฐานส่วนบุคคล คือการมีเวลาพักผ่อนที่เพียงพอ การมีเวลาศึกษาเรียนรู้และติดตามข่าวสารบ้านเมือง ล้วนถูกลดทอนไปหมด เพราะต้องทำงานหนักและยาวนานกว่าปกติในแต่ละวัน นอกจากนั้นพวกเขายังต้องถูกขูดรีดด้วยค่าเช่า (บ้าน รถ พื้นที่ขายของ ฯลฯ) ดอกเบี้ยเงินกู้ สินค้าเงินผ่อน และสินค้าราคาแพง อีกทั้งถูกมอมเมาด้วยวัฒนธรรมบริโภคนิยม และอบายมุขต่างๆ ซึ่งเป็นกับดักอันชั่วร้ายที่นายทุนใหญ่ผูกขาดจงใจวางไว้เพื่อดูดซับเอาหยาดเหงื่อแรงงานของผู้ใช้แรงงานเพิ่มขึ้นอีกต่อหนึ่ง ทุกวันนี้ แม้กรรมกรและผู้ใช้แรงงานจะดิ้นรนอย่างเต็มที่สักเพียงใด ทำงานมากสักเท่าไรก็ไม่สามารถยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้นได้ ก็ยังมีหนี้สินล้นพ้นตัว ยังคงดำรงชีวิตด้วยความลำบากยากจนข้นแค้นรุ่มแล้วรุ่มเล่า

การที่กรรมกรไทยถูกกดขี่ขูดรีดค่อนข้างหนักนั้น นอกจากเพราะการเอารัดเอาเปรียบของนายทุนที่ต้องการมีกำไรสูงสุด ยังมีสาเหตุเกี่ยวกับโครงสร้างของระบบเศรษฐกิจ ที่มีการผูกขาดในระดับสูงโดยการร่วมมือของนายทุนใหญ่ผูกขาดไทยและนายทุนใหญ่ข้ามชาติ ทำให้โคทรพย์ที่สร้างขึ้นในสังคมไหลไปอยู่กับนายทุนใหญ่ผูกขาดเป็นส่วนใหญ่ ประชาชนผู้ใช้แรงงานได้รับส่วนแบ่งน้อยมาก สาเหตุที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ **กรรมกรยังมีการจัดตั้งที่ไม่เข้มแข็ง** ชนชั้นปกครองนอกจากให้การช่วยเหลือเหลือวแลกรรมกรน้อยมาก ยังร่วมมือกับนายทุนใหญ่ในประเทศ และต่างชาติขัดขวางทำลายการเคลื่อนไหวจัดตั้งของกรรมกร⁽¹²⁾

ทำให้ขบวนการกรแตกแยก พลังกรรมกรอ่อนแอลง การที่ชนชั้นปกครองทำเช่นนี้ นอกจากเพื่อผลประโยชน์ของนายทุนใหญ่ผูกขาดแล้ว ยังหวังที่จะใช้กรรมกรเป็นเครื่องมือทางการเมืองด้วย

8. เนื่องจากนายทุนใหญ่ผูกขาดไทยรวมทั้งนายทุนใหญ่ผูกขาดต่างชาติ เป็นผู้ยึดครองผลผลิตส่วนใหญ่ของประชาชนและประชาชาติ และการเอารัดเอาเปรียบของมหาอำนาจทุนนิยมโลก รวมทั้งการคอร์รัปชันโกงกินอย่างตะกละตะกลามของผู้กุมอำนาจรัฐไทย ทำให้ดอกผลที่เกิดจากการพัฒนาเศรษฐกิจทุนนิยมของไทยไม่ได้ตกเป็นของประชาชนส่วนใหญ่ **การกระจายรายได้ในสังคมไทยไม่เป็นธรรมยิ่ง** มีความแตกต่างทางรายได้มากถึงประมาณ 15 เท่าระหว่างกลุ่มคนจนสุดกับกลุ่มคนรวยสุด กล่าวคือ กลุ่มคนจนสุด (20%ของประชากร) มีส่วนแบ่งรายได้เพียง 3.8% เท่านั้น ขณะที่กลุ่มคนรวยสุด (20%ของประชากร) มีส่วนแบ่งรายได้ถึง 58.5%⁽¹³⁾ สภาพชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกร กรรมกร และนายทุนน้อย จึงไม่ได้ยกระดับขึ้นตามการเติบโตของสถิติทางเศรษฐกิจ ส่วนใหญ่มีหนี้สินล้นพ้นตัว ถูกขูดรีดด้วยค่าเช่า ดอกเบี้ย เงินกู้ เงินผ่อนและสินค้าราคาแพง ทำงานเท่าไรก็ไม่สามารถยกระดับชีวิตให้ดีขึ้นได้

9. ปัจจุบันการเมืองของไทยได้ใช้รูปแบบการปกครองประชาธิปไตยแบบรัฐสภา แต่**เนื้อแท้ของอำนาจรัฐอยู่ภายใต้อำนาจเงินของกลุ่มนายทุนใหญ่ผูกขาด** พรรคการเมืองส่วนใหญ่ นายทุนใหญ่ผูกขาดเป็นเจ้าของหรือเป็นผู้อุปถัมภ์ สมาชิกในพรรคการเมืองเป็นเสมือนลูกจ้าง นายทุนเจ้าของพรรคทุ่มเงินมหาศาลซื้อเสียงการเลือกตั้ง ซื้อพรรคเล็ก องค์กรอิสระ สื่อมวลชน บางครั้งแม้กระทั่งศาล และกลไกรัฐต่างๆ เพื่อจะได้เข้ากุมอำนาจรัฐอย่างเบ็ดเสร็จ แต่กลุ่มทหาร ข้าราชการชั้นสูงที่เป็นกลไกรัฐที่สำคัญ ก็ยังมีอิทธิพลในอำนาจรัฐ ทั้งร่วมมือและขัดแย้งกับกลุ่มทุนใหญ่ผูกขาด สำหรับประชาชนส่วนใหญ่ ได้แก่กรรมกร

เกษตรกร ลูกจ้างพนักงาน นายทุนน้อย นายทุนชาติ นอกจากการลงคะแนนเสียงในเวลาเลือกตั้งแล้ว มีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองน้อยมาก อำนาจถ่วงดุลกับผู้กุมอำนาจรัฐก็แทบจะไม่มี ประชาชนที่ยากไร้ต้องดิ้นรนทำมาหากินเพื่อปากท้อง ขาดโอกาสในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นจริง

10. ทุกวันนี้ สังคมไทยถูกรอบงำด้วยวัฒนธรรมและค่านิยมของทุนครอบงำอย่างเต็มตัว เพื่อประสานกับการครอบงำทางเศรษฐกิจและการเมือง ทุนครอบงำได้สร้างค่านิยมที่บูชาอำนาจเงินพร้อมกับเผยแพร่วัฒนธรรมบริโภคนิยม กระตุ้นการเสพสิ่งของวัตถุที่เกินเลยความจำเป็นในการใช้ชีวิตอย่างมาก เงินได้กลายเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการดำรงชีพในยุคนี้ เพื่อเสาะแสวงให้ได้เงินมากที่สุด ทำให้คนในสังคมแก่งแย่งกัน เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น ยึดผลประโยชน์ของตนเองเป็นที่ตั้ง ไม่สนใจผลประโยชน์ของส่วนรวม คุณธรรมจริยธรรมและศีลธรรมที่ดั้งเดิมถูกแทนที่โดยคุณค่าของผลกำไร ประชาชนถูกมอมเมาด้วยอบายมุขต่างๆ ถูกชักนำด้วยการโฆษณาชวนเชื่อของบริษัทข้ามชาติใหญ่ที่ผูกขาดด้านการสื่อสาร โทรคมนาคมให้หลงใหลในวัฒนธรรมที่เน่าเฟะ วิ่งตามแฟชั่นและสินค้ารุ่นใหม่ ๆ ในโลกทุนนิยม กลายเป็นทาสทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรมของทุนครอบงำโลก ซึ่งก็คือจักรวรรดินิยมในยุคใหม่โดยไม่รู้ตัว

คู่ขนานกับการครอบงำของวัฒนธรรมของทุนครอบงำโลก วัฒนธรรมและจารีตประเพณีที่ตกทอดมาจากสังคมศักดินายังดำรงอยู่ในรูปการจิตสำนึกของสังคมไทยค่อนข้างหนาแน่น อาทิระบบเจ้าขุนมูลนาย ระบบอุปถัมภ์ ชนชั้นนำเสพติดอำนาจ ชนชั้นล่างติดค่านิยมพึ่งพา หวังพึ่งนาย เชื่อในบุญทำกรรมแต่ง ในด้านระบบการศึกษาแม้จะมีการพัฒนาเทคนิคการสอนให้เข้าถึงเนื้อหาได้ง่ายขึ้น แต่โดยพื้นฐาน ยังเน้นการท่องจำมากกว่าการพัฒนาการใช้ความคิดความเข้าใจในเหตุและผล ในด้านระบบการปกครองก็เป็นแบบประชาธิปไตยชนชั้นนายทุนที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ซึ่งมีบารมีและมีอิทธิพลในทางสังคม การเมือง และ วัฒนธรรมที่แน่นอน

จากสภาพที่เป็นจริงของสังคมไทยในขณะนี้ สรุปได้ว่า สังคมไทยเป็นสังคมทุนนิยมที่ทั้งเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง และวัฒนธรรมถูกครอบงำโดยกลุ่มทุนใหญ่ผูกขาดไทยและกลุ่มทุนครอบโลก ไม่เป็นอิสระ ไม่เป็นตัวของตัวเอง และพึ่งตนเองไม่ได้ สำหรับศักดินาแม้ไม่ดำรงเป็นระบอบเศรษฐกิจในสังคมไทยปัจจุบัน และชนชั้นสูง(หรือเจ้าที่ดินใหญ่)ในระบอบศักดินาที่ได้สะสมทรัพย์สินเงินทุนจำนวนมากจากสังคมศักดินาก็ได้ปรับตัวกลายเป็นกลุ่มทุนใหญ่หรือกลุ่มทุนใหญ่ผูกขาด เข้าร่วมอยู่ในขบวนแถวของชนชั้นนายทุนใหญ่ในระบบเศรษฐกิจทุนนิยมไปแล้ว แต่สิ่งตกทอดจากรบอบศักดินาก็ยังมีอิทธิพลอยู่ไม่น้อยในด้านการเมือง การปกครอง วัฒนธรรม และรูปการจิตสำนึกของสังคม หรือกล่าวได้ว่า **ลักษณะสังคมไทย เป็นสังคมทุนนิยมผูกขาดล่าหลัง ที่เป็นบริวารของทุนนิยมครอบโลก⁽¹⁴⁾ ซึ่งยังมีอิทธิพลแบบศักดินาดำรงอยู่**

หน่วยศึกษาค้นคว้า พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย

25 ธันวาคม 2554

หมายเหตุ

(1) ระบบเศรษฐกิจทุนนิยม คือระบบเศรษฐกิจที่การถือครองกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน ปัจจัยการผลิตต่างๆ(ทุน) โรงงาน เครื่องจักร วัตถุดิบ พลังงาน) เป็นของนายทุนเอกชน นายทุนเป็นผู้จ้างแรงงานทำงานผลิตสินค้าและบริการไปขายในระบบตลาดเพื่อหากำไรสูงสุดของนายทุน แรงงานเป็นผู้สร้างมูลค่าของสินค้าแต่ในการแบ่งปันผลกำไรนายทุนได้รับแบ่งปันผลกำไรส่วนใหญ่ ส่วนน้อยให้เป็นค่าจ้างแก่แรงงานรับจ้าง

(2) ในช่วงปลายทศวรรษที่ 6 ของคริสต์ศตวรรษที่ 20 (ค.ศ.1968-1970) สหรัฐประสบปัญหาเศรษฐกิจอย่างรุนแรง คือขาดดุลการค้าจำนวนมากต่อเนื่อง และภาวะการใช้ข่ามหาศาลในสงครามเวียดนาม ในปี 2514 (ค.ศ.1971) สหรัฐจึงได้แก้ปัญหาด้วยการเลิกให้ดอลลาร์อิงมาตรฐานทองคำ ปลดปล่อยให้ดอลลาร์ลอยไปตามความต้องการของตลาด ทำให้ตลาดแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศเกิดการผันผวนอย่างหนัก เพราะดอลลาร์เป็นเงินตราสกุลหลัก การตกต่ำของค่าเงินดอลลาร์ทำให้เงินสกุลอื่นแข็งค่าขึ้น ซึ่งเป็นผลเสียต่อการส่งออกแก่ประเทศที่สกุลเงินตราของตนแข็งค่าขึ้น เช่นญี่ปุ่นจึงต้องค้นหาทางลดผลกระทบโดยการทุ่มซื้อดอลลาร์ เพื่อช่วยรักษาค่าของดอลลาร์ ผลก็คือทำให้การซื้อขายเงินดอลลาร์ขยายเพิ่มขึ้นอย่างมาก อีกประการหนึ่งคือ การที่ค่าของเงินสกุลหลักต่างๆมีการผันผวนก็สามารถสร้างส่วนต่างของผลตอบแทนแก่ธุรกิจการแลกเปลี่ยนเงินตราได้มาก ดังนั้นการค้าเงินเพื่อแสวงหาผลกำไรจากการผันผวนของเงินสกุลหลักต่างๆทั้งเงินดอลลาร์ เงินเยน และเงินสกุลหลักอื่นๆจึงได้ขยายตัว ขนาดของตลาดซื้อขายเงินตราของโลกขยายอย่างรวดเร็วนับจากนั้นมา

(3) กลางปี 2540 ไทยถูกโจมตีค่าเงินบาทโดยทุนเก็งกำไรขนาดใหญ่ของต่างชาติ รัฐบาลพลเอกชวลิตต้องนำเอาเงินทุนสำรองประเทศไปต่อสู้เพื่อพยุงค่าเงินบาทไว้ จนเงินทุนสำรองของชาติเกือบหมดคลัง สุดท้ายเมื่อสู้ไม่ได้ รัฐบาลจำต้องลดค่าเงินบาท ทำให้หนี้สินต่างประเทศทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเพิ่มขึ้นเป็นเท่าตัว สถาบันการเงิน และบริษัทเอกชนจำนวนมากต้องขาดทุนกระทั่งล้มละลายเพราะไม่มีเงินชำระหนี้ รัฐบาลต้องกู้เงินจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ(IMF) ซึ่งตั้งขึ้นโดยเหล่ามหาอำนาจทุนนิยมเพื่อเป็นเครื่องมือในการเข้าแทรกแซงเพื่อครอบงำเศรษฐกิจของประเทศที่กำลังประสบปัญหา รัฐบาลยังได้มีการแก้กฎหมายให้ทุนต่างชาติเข้ามาซื้อหรือถือหุ้นใหญ่ในธุรกิจไทยในอัตราส่วนที่มากขึ้น เป็นโอกาสให้กลุ่มทุนใหญ่ต่างชาติได้เข้ามาควมรวม และครอบครองธุรกิจสำคัญของคนไทยจำนวนมากในราคาถูกในระยะ

ต่อมาเช่นสถาบันการเงิน ธุรกิจบริการ ธุรกิจขายปลีก และอุตสาหกรรมการผลิตที่สำคัญหลายแขนง ธุรกิจครอบครัวไม่น้อยที่มีหนี้ต่างประเทศสูงต้องล้มละลาย บ้างก็ถูกซื้อกิจการไปหรือลดบทบาทกลายเป็นผู้ถือหุ้นข้างน้อย

(4) เมื่อปี 2551 (ค.ศ. 2008) สหรัฐอเมริกา หัวใจมหาอำนาจทุนนิยมโลกเกิดวิกฤติเศรษฐกิจซบโพร้ม เพราะใช้จ่ายเกินตัวจึงได้พิมพ์ดอลลาร์ซึ่งทั่วโลกยังใช้เป็นเงินสกุลกลางอยู่ ภาวะหุ้นเศรษฐกิจและอู่สถาบันการเงินขนาดใหญ่ที่ใกล้จะล้มละลาย ดอลลาร์จำนวนมากก็ได้ถูกนักลงทุนเก็งกำไรกู้ด้วยดอกเบี้ยต่ำแล้วนำมาลงทุนในตลาดทุนและตลาดหุ้นในประเทศที่กำลังพัฒนารวมทั้งไทยด้วย ซึ่งมีผลตอบแทนที่สูงกว่ามาก ปรากฏว่าตั้งแต่ปลายเดือน ก.ค. ถึงปลายเดือน ก.ย. ปี 2553 ยอดซื้อสุทธิของเงินทุนต่างชาติในตลาดหุ้นไทยอยู่ที่ 5.65 หมื่นล้านบาท เป็นผลให้ในช่วงดังกล่าว ดัชนีหุ้นไทยปรับสูงขึ้นมาก นักลงทุนต่างชาติได้ผลตอบแทนจากหุ้นในช่วงดังกล่าวสูงถึง 16.45 % เมื่อบวกกับการแข็งค่าขึ้นของเงินบาทในช่วงเดียวกัน (เพราะเงินดอลลาร์ไหลเข้ามามาก) อีก 5.6 % จะพบว่าเพียงเวลา 2 เดือน นักลงทุนต่างชาติที่เข้ามาซื้อหุ้นไทย ได้รับผลกำไรมากถึง 22 % เพราะได้กำไรถึง 2 ต่อ คือทั้งจากตลาดหุ้นและค่าเงินบาท และจากข้อมูลทางการเงินพบว่า ตั้งแต่ต้นปี 2552 ที่นักลงทุนต่างชาติเริ่มนำดอลลาร์เข้ามาเก็งกำไรในตลาดเงิน ตลาดทุนมากขึ้น ขณะนั้นค่าเงินบาทอยู่ที่ 35.50 บาทต่อดอลลาร์ ดัชนีหุ้นอยู่ที่ 450 จุด มาถึงต้นเดือนก.ย. 2554 เงินบาทได้แข็งค่าขึ้นเป็น 30 บาทต่อดอลลาร์ ขึ้นมาราว 15 % ส่วนดัชนีหุ้นก็ขึ้นมาอยู่ที่ 1,050 จุด เพิ่มขึ้นถึง 130% อย่างไรก็ตามตั้งแต่กลางเดือนก.ย. 2554 มา เมื่อเงินดอลลาร์เริ่มแข็งค่าขึ้น เพราะวิกฤติหนี้สาธารณะกรีซและกลุ่มประเทศยุโรปโซนอื่นทวีความหนักหน่วง นักลงทุนต่างชาติพากันเทขายเงินยูโรหันไปซื้อดอลลาร์มากขึ้น นักลงทุนต่างชาติที่เข้ามาเก็งกำไรในไทย ก็เห็นเป็นโอกาสดีที่จะเทขายหุ้นและพันธบัตรในไทย เพราะมีกำไรมากอยู่แล้ว นำกลับไปซื้อดอลลาร์ นี่คือสาเหตุที่เกิดสถานการณ์ปั่นป่วนในตลาดหุ้นไทยเมื่อปลายเดือน ก.ย. – ต้นเดือน ต.ค. 2554 ที่ช่วงนั้นดัชนีหุ้นตกลงมากกว่า 20 % (เช่นเดียวกับในประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ)

(5) ในรายงานของ HDR, 1999 (โครงการการพัฒนาขององค์การสหประชาชาติ ปี 2542) รายงานว่า

- บริษัทข้ามชาติเพียง 10 บริษัท ได้เป็นเจ้าของควบคุมธุรกิจการสื่อสารโทรคมนาคมถึงร้อยละ 86 ของโลก

- บริษัทข้ามชาติเพียง 10 บริษัท ควบคุมธุรกิจการผลิตการจำหน่ายได้ถึงร้อยละ 35 ของโลก
- บริษัทข้ามชาติเพียง 10 บริษัท ควบคุมธุรกิจการผลิตการจำหน่ายกำจัดศัตรูพืช ถึงร้อยละ 85 ของโลก
- บริษัทข้ามชาติเพียง 10 บริษัท ควบคุมร้อยละ 70 ของอุตสาหกรรมคอมพิวเตอร์ ของโลก
- บริษัทข้ามชาติเพียง 10 บริษัท ควบคุมร้อยละ 60 ของยาโรกษาโรคสัตว์ของโลก
- บริษัทข้ามชาติเพียง 10 บริษัท ที่ควบคุมร้อยละ 32 ของธุรกิจการค้าและการผลิต เมล็ดพันธุ์พืชของโลก
- กลุ่มประเทศอุตสาหกรรม G-7 (สหรัฐอเมริกา แคนาดา อังกฤษ เยอรมัน ฝรั่งเศส อิตาลี และ ญี่ปุ่น) เป็นเจ้าของสิทธิบัตรในโลกถึง 97 %

(6) **ศักดินา** ความหมายตามคำศัพท์ แปลว่า “อำนาจปกครองที่นา” คิดเป็นจำนวนไร่ต่างกัน ตามศักดิ์ของแต่ละคน คำว่า “ศักดินา” หรือ “ระบอบศักดินา” เป็นคำเรียกระบอบสังคมมนุษย์ ยุคหนึ่ง ซึ่งอยู่หลังยุคสังคมนาสและก่อนยุคสังคมนิยม เช่นในยุโรป สังคมศักดินาดำรงอยู่ในยุคกลาง (Middle Age) ก่อนการปฏิวัติอุตสาหกรรม

ในสังคมศักดินา อาชีพหลักของประชาชน คือการทำไร่ทำนา ที่ดินจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดของการผลิต ดังนั้น คำว่า “ศักดินา” จึงไม่เพียงแต่หมายถึงอำนาจในการครอบครองที่ดิน ยังมีความหมายถึงความสำคัญในการกำหนดอำนาจและอิทธิพลในทางเศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรมตามปริมาณมากหรือน้อยในการถือครองที่ดินด้วย ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญในสังคมระบอบศักดินายุคนั้น

กล่าวสำหรับสังคมไทย สังคมระบอบศักดินาดำรงอยู่อย่างสมบูรณ์ในสมัยอยุธยาจนถึงต้นสมัยรัตนโกสินทร์ ระบบเศรษฐกิจในสังคมยุคนั้น คือ ที่ดินที่อยู่ในราชอาณาจักรเป็นขององค์พระมหากษัตริย์ทั้งหมด กษัตริย์พระราชทานที่ดินให้แก่ขุนนางวงศ์และขุนนางต่างๆ ตามระบบทำเนียบศักดินา เช่น

- พระมหาอุปราช (หรือพระโอรสาธิราช) มีศักดินา 100,000 ไร่
- พวกข้าขุนนางชั้นสูง เช่น พระยาจักรี พระยามหาเสนาบดี (ฝ่ายทหาร) มีศักดินา 10,000 ไร่

สำหรับประชาชน ซึ่งในสมัยนั้นเรียกว่า ไพร่ พระเจ้าแผ่นดินก็ได้แบ่งที่ดินให้อยู่อาศัยและทำกิน แต่ไพร่หรือทาส ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน เช่น

- ไพร่หัวงาน มีศักดินา 25 ไร่ ไพร่เลว มีศักดินา 10 ไร่
- ยาก (คนจน) วฉิพก (ขอทาน) และทาส มีศักดินา 5 ไร่ เป็นต้น

ในสมัยสังคมระบอบศักดินาไทย ประชาชนส่วนใหญ่คือไพร่ รัฐได้บังคับให้ไพร่ทุกคนต้องขึ้นทะเบียนสังกัดมูลนาย (คือเจ้าที่ดินใหญ่ และขุนนาง) ในแต่ละปีไพร่จะต้องถูกเกณฑ์ไปทำงานให้แก่มูลนาย ไพร่จะไปทำมาหากินนอกเขตที่มูลนายกำหนดไว้ไม่ได้ และไม่มีสิทธิไปรับจ้างทำงานต่างๆนอกจากมูลนายอนุญาต สำหรับทาสนั้น คือผู้ที่กู้หนี้เจ้านายแล้วไม่มีเงินใช้หนี้ ก็ต้องขายตัวเป็นทาส เจ้าของทาสมีสิทธิซื้อขายทาสได้เหมือนสินค้า

ไพร่ นอกจากต้องถูกเกณฑ์แรงงานแล้ว ยังต้องส่งส่วยสาอากรให้แก่รัฐ และเนื่องจากมีที่ดินน้อย ไม่พอเลี้ยงชีพต้องเช่าที่ดินมาทำกิน หรือต้องกู้หนี้ยืมสินจากเจ้านาย ก็ต้องเสียค่าเช่านา และดอกเบี้ยในอัตราสูง ดังนั้นการขูดรีดในสังคมศักดินาระหว่างชนชั้นขูดรีด (เจ้าที่ดินใหญ่ และขุนนาง) กับชนชั้นถูกขูดรีด (ไพร่ และทาส) ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวนา คือการเก็บส่วยสาอากร การเกณฑ์แรงงาน ค่าเช่านา และดอกเบี้ย การขูดรีดอย่างหนักหน่วงทำให้การผลิตและการค้าพัฒนาไปอย่างเชื่องช้า ชาวนาขาดแรงจูงใจในการพัฒนาการผลิตทั้งทางเกษตรกรรมและหัตถกรรม การค้าที่มีอยู่บ้างกับต่างประเทศก็ผูกขาดอยู่ในกำมือของรัฐและขุนนาง นี่เป็นสาเหตุที่ทำให้การพัฒนาระบอบเศรษฐกิจทุนนิยมในสังคมศักดินาไทยเป็นไปอย่างล่าช้ามาก

เนื่องด้วยปัจจัยการผลิตที่สำคัญคือที่ดิน ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของคนส่วนน้อยของสังคม และคนกลุ่มน้อยเหล่านี้ก็ได้อาศัยอำนาจในการครอบครองที่ดินจำนวนมากเป็นเครื่องมือในการขูดรีดคนส่วนใหญ่ คือชาวไร่ชาวนา ซึ่งมีที่ดินเพียงน้อยนิด หรือไม่มีที่ดินเลย การขูดรีดได้เพิ่มพูนความมั่งคั่งและผาสุกแก่ชนชั้นขูดรีดอย่างมหาศาล เพื่อที่จะรักษาผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจไว้ให้มั่นคง ชนชั้นเจ้าที่ดินใหญ่ก็ต้องรวมตัวกันเผด็จอำนาจการปกครอง เพื่อให้ชาวไร่ชาวนาซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่อยู่ใต้การบังคับและบงการอย่างเบ็ดเสร็จ ดังนั้น สถาบันทางการเมืองของสังคมระบอบศักดินา จึงเป็นสถาบันที่รักษาผลประโยชน์ของชนชั้นเจ้าที่ดินใหญ่ ผู้ที่มีอำนาจสูงสุดของการปกครอง คือผู้ที่ถือครองที่ดินมากที่สุด ซึ่งก็คือ กษัตริย์ หรือพระเจ้าแผ่นดิน รูปแบบการปกครองของสังคมระบอบศักดินา จึงเป็นการปกครองแบบ “ราชาธิปไตย”

(อำนาจเป็นของพระราชธา) หรือ “สมบูรณาญาสิทธิราชย์” (อำนาจและสิทธิอันสมบูรณ์เป็นของพระราชธา) กษัตริย์ก็ได้แบ่งปันที่ดินและอำนาจให้แก่เครือญาติ ผู้ใกล้ชิด และผู้ที่มีอิทธิพลในเขตแคว้นต่างๆ ร่วมกันควบคุมประชาชน ด้วยการปกครองแบบนี้เท่านั้น ชนชั้นเจ้าที่ดินใหญ่ทั้งหลายจึงมีหลักประกันว่า ตนมีความมั่นคงในการครอบครองโภคทรัพย์จากหยาดเหงื่อแรงงานของประชาชนผู้ใช้แรงงานได้

ในสังคมระบอบศักดินา ผู้ครอบครองที่ดินจำนวนมาก คือเจ้าที่ดินใหญ่ นอกจากมีอำนาจอิทธิพลเหนือชีวิตทางเศรษฐกิจ และการเมืองการปกครองของประชาชนแล้ว ยังมีอำนาจในการกำหนดหรือสร้างแบบแผนของชีวิต และรูปการจิตสำนึกของคนในสังคมด้วย เช่นการสร้างความคิดในเรื่องสมมุติเทพ และขนบประเพณีที่เน้นการเทิดทูนบุษากษัตริย์ การเผยแพร่ความเชื่อในบุญวาสนา เชื่อว่าการที่ไพร่ยากจนลำบาก เป็นเรื่องของบุญกรรมแต่ชาติก่อน (ไม่ใช่เพราะถูกกดขี่ขูดรีด) ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างคนในสังคมมีความเหลื่อมล้ำต่ำสูงตามชนชั้น โดยกำเนิด ตามอำนาจการถือครองที่ดิน และการเหยียดหยามสตรีเพศ สอนให้ประชาชนโดยเฉพาะเด็ก “ยอมรับ” และ “เชื่อฟัง” มากกว่าส่งเสริมการใช้ความคิดพิจารณาเหตุและผล เหล่านี้เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป เมื่อเรากล่าวถึงสังคมศักดินา หรือระบอบศักดินา หมายถึง ระบอบสังคมในยุคหนึ่ง (ก่อนสังคมในระบบเศรษฐกิจทุนนิยม) ที่มีลักษณะทางเศรษฐกิจ การเมืองปกครอง และวัฒนธรรมดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นโดยสังเขป คำว่า “ศักดินา” ก็เป็นคำคุณศัพท์หรือคำประกอบของสิ่งที่มีความเกี่ยวเนื่องกับระบอบศักดินา เช่น ระบบเศรษฐกิจศักดินา วัฒนธรรมศักดินา อิทธิพลศักดินา (อิทธิพลที่สืบเนื่องหรือตกทอดจากสังคมศักดินา) เป็นต้น คำว่า “ศักดินา” จึงไม่ได้หมายถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะ

(7) **นายทุนชาติ หรือ นายทุนแห่งชาติ** หมายถึงนายทุนที่มีลักษณะเป็นตัวแทนของเศรษฐกิจทุนนิยมแห่งชาติ
ลักษณะพิเศษของทุนส่วนนี้ คือ

1. นายทุนชาติ เป็นคนสัญชาติไทยที่ประกอบธุรกิจทางทุนนิยม (ที่สำคัญคือการผลิต) ด้วยเงินทุนของตนเองหรือกู้ยืมมา (ส่วนใหญ่จากภายในประเทศ) และสะสมทุนจากการ

พัฒนากิจการทางทุนนิยม(การผลิตการค้าและการบริการ)จากขนาดเล็กสู่ขนาดกลาง กระทั่งขนาดใหญ่ ซึ่งมีบางรายเท่านั้น การพัฒนาพลังการผลิตและการสะสมเพิ่มพูนของทุนส่วนนี้ จึงหมายถึงการพัฒนาพลังการผลิตและการสะสมทุนภายในประเทศ (ไม่ได้ส่งกำไรออกไปต่างประเทศ)

2. กิจการของนายทุนชาติส่วนใหญ่เป็นกิจการที่พัฒนาขึ้นตามระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจและความต้องการในการครองชีพของประชาชนภายในประเทศ ใช้ทรัพยากรหรือวัตถุดิบภายในประเทศเป็นสำคัญ เช่นการแปรรูปสินค้าพืชผลทางเกษตร หรือการลงทุนทำการผลิตทางเกษตรกรรม เช่น การทำฟาร์มเลี้ยงสัตว์ ทำพืชไร่ การประมง สวนยาง เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันก็มีอุตสาหกรรมของนายทุนชาติไม่น้อยที่ต้องใช้วัตถุดิบชั้นกลางบางอย่าง(ได้แก่วัตถุดิบกึ่งสำเร็จรูป อะไหล่เครื่องจักร เป็นต้น) จากต่างประเทศ เพราะการพัฒนาทางอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีของไทยยังล่าช้ากว่าต่างประเทศ และที่สำคัญเพราะขาดการสนับสนุนและส่งเสริมจากรัฐ เช่น อุตสาหกรรมยา โรงงานผลิตยาของนายทุนชาติส่วนใหญ่เป็นโรงงานประกอบยาสำเร็จรูป โดยที่ตัวยาอันเป็นวัตถุดิบที่จำเป็น ไม่ได้รับการส่งเสริมให้มีการค้นคว้าและผลิตขึ้นภายในประเทศเอง การที่นายทุนชาติจะต้องพึ่งพาการซื้อเครื่องจักรวัตถุดิบจากต่างประเทศ เป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้อุตสาหกรรมของนายทุนชาติไทยไม่สามารถขยายตัวได้เต็มที่

3. นายทุนชาติไม่ใช่นายทุนนายหน้า หรือนายทุนผูกขาด การขยายตัวและการพัฒนาของนายทุนชาติมาจากการค่อยๆสะสมทุนด้วยความอดุสาหะ วิริยะ พวกเขาจึงไม่ใช่ นายทุนที่ร่ำรวยขึ้นมาอย่างรวดเร็วด้วยการอาศัยอภิสิทธิ์หรืออิทธิพลของอำนาจรัฐ หรือด้วยการรับใช้ทุนต่างชาติและอาศัยเงินทุนและเทคโนโลยีที่เหนือกว่ามาผูกขาดตลาด แน่نونกิจการของนายทุนชาติก็มีความสัมพันธ์กับทุนต่างชาติเช่นกัน แต่ก็เป็นความสัมพันธ์ทางการค้าการขายอย่างธรรมดา เช่นการซื้อเครื่องจักรอุปกรณ์วัตถุดิบ การส่งสินค้าจากไทยไปขายในต่างประเทศ หรือเป็นผู้จำหน่ายสินค้าต่างๆจากบริษัทต่างชาติ เป็นต้น ความสัมพันธ์ในลักษณะเช่นนี้ ย่อมแตกต่างจากพวคนายทุนใหญ่นายหน้าที่สมคบรับใช้ทุนต่างชาติเข้ามาครอบงำไรจากประชาชนไทย

4. ภายใต้โครงสร้างเศรษฐกิจไทยซึ่งถูกครอบงำและผูกขาดโดยทุนผูกขาดต่างชาติ และกลุ่มทุนใหญ่ผูกขาดในประเทศ นายทุนชาติซึ่งส่วนใหญ่เป็นทุนขนาดกลางและเล็ก ตกอยู่ในฐานะที่เป็นเบี้ยล่างและถูกเบียดขับอย่างไม่เป็นธรรม กล่าวคือ

1) โรงงานของทุนใหญ่ผูกขาดต่างชาติและทุนใหญ่ผูกขาดภายในประเทศเป็นกิจการขนาดใหญ่ที่มีประสิทธิภาพและกำลังการผลิตสูง จึงทำให้ต้นทุนของสินค้าต่ำกว่าที่ผลิตโดยโรงงานของนายทุนชาติขนาดกลางและเล็กมาก นอกจากนี้ บริษัทขนาดใหญ่มีทุนมากยังสามารถโหมการโฆษณาทำให้สินค้าเป็นที่รู้จักในตลาดด้วย เมื่อสินค้าที่ผลิตโดยนายทุนชาติแข่งขันไม่ไหว ก็ต้องเลิกกิจการหรือลดฐานะเป็นผู้ผลิตสินค้าที่เป็นส่วนประกอบของบริษัทใหญ่ เช่น เป็นโรงงานผลิต (โรงกลึงเป็นต้น) ชิ้นส่วนหรืออะไหล่บางอย่างให้กับโรงงานประกอบเครื่องจักรหรือรถยนต์ เป็นต้น หรือยอมเป็นผู้รับช่วงผลิตสินค้า (sub-contract) ให้แก่บริษัทต่างชาติ เช่น รองเท้ากีฬา กระเป๋า เป็นต้น แล้วบริษัทใหญ่ต่างชาติเหล่านี้ก็จะนำเอาสินค้าที่ผลิตโดยคนไทยที่ค่าแรงต่ำ ดิฉัยหรือคั้งของเขาไปขายทั่วโลกในราคาสูงรวมทั้งขายในไทยด้วย

สภาพการณ์ที่ร้านค้าขายปลีกเครื่องอุปโภคบริโภค หรือที่เรียกว่าร้าน“โชวห่วย”และร้านค้าย่อยต่างๆ กำลังเผชิญอยู่ทุกวันนี้ ก็เป็นตัวอย่างเด่นชัดที่สุดของการที่ทุนแห่งชาติถูกเบียดขับโดยทุนใหญ่ผูกขาดต่างชาติอย่างรุนแรงและไม่เป็นธรรม จากที่รัฐบาลไทยอนุญาตให้บริษัทค้าปลีกยักษ์ใหญ่ข้ามชาติหลายบริษัทเข้ามาตั้งห้างขายปลีกขนาดใหญ่ โดยไม่มีกำหนดพื้นที่และจำกัดจำนวน บริษัทค้าปลีกข้ามชาติเหล่านี้ก็ได้แข่งกันขยายสาขาออกไปอย่างรวดเร็ว จากกรุงเทพฯ ไปสู่ต่างจังหวัด จากจังหวัดสู่อำเภอ และกำลังแปลงให้เป็นห้างขนาดเล็กลงเพื่อจะได้ขยายไปสู่ชุมชนหัวเมืองต่างๆ บริษัทค้าปลีกยักษ์ใหญ่ข้ามชาติมีเงินทุนมาก มีเทคโนโลยีสูง และการบริหารจัดการที่ทันสมัย จึงมีความได้เปรียบทุกด้าน ทำให้ร้าน“โชวห่วย”และร้านค้าย่อยต่างๆ จำนวนมากของคนไทยต้องล้มระเนระนาดไป

2) ในขณะที่ธุรกิจขนาดใหญ่ที่ลงทุนโดยทุนต่างชาติและทุนใหญ่ภายในประเทศ ได้รับการเอาใจใส่จากทางการไม่ว่าจะเป็นการอำนวยความสะดวก

สะดวกและการส่งเสริมต่างๆ เช่น การลดหย่อนภาษีการนำเข้าเครื่องจักร แต่โรงงานหรือธุรกิจขนาดกลางและเล็กของนายทุนชาติ ซึ่งมีทุนน้อยและอยู่ในฐานะเสียเปรียบทุนขนาดใหญ่และทุนต่างชาติแทบทุกด้าน กลับไม่ได้รับการเหลียวแลช่วยเหลือจากรัฐบาลเท่าที่ควร ไม่มีโอกาสได้รับการส่งเสริมเพราะเงื่อนไขไม่ครบตามที่รัฐกำหนดไว้เนื่องจากทุนน้อย หรือเช่นในสมัยรัฐบาลไทยรักไทย ที่กำหนดให้บริษัทค้าข้าวที่จะประมูลซื้อข้าวจากรัฐบาลที่รับจำนำจากชาวนาได้ จะต้องซื้อในปริมาณที่สูงถึงล้านตัน ซึ่งมีแต่บริษัทค้าข้าวรายใหญ่สามารถทำได้ บริษัทค้าข้าวกลางและเล็กที่มีเงินทุนน้อยไม่อาจทำได้

กล่าวโดยสรุป นายทุนชาตินั้นมีลักษณะที่เป็นตัวแทนของเศรษฐกิจทุนนิยมแห่งชาติ ธุรกิจของนายทุนชาติมีจำนวนเป็นส่วนข้างมากของธุรกิจทุนนิยมในสังคม เป็นทุนส่วนที่เป็นพื้นฐานของเศรษฐกิจทุนนิยมของชาติ และเป็นทุนส่วนที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาก้าวหน้าของสังคมในขั้นปัจจุบัน เพราะการสะสมทุนและการพัฒนาพลังการผลิตของทุนส่วนนี้ก็คือ การสะสมทุนและการพัฒนาพลังการผลิตของเศรษฐกิจทุนนิยมของชาติที่แท้จริง เมื่อใดที่ทุนส่วนนี้ถูกขัดขวางทำลายหรือไม่สามารถพัฒนาขยายตัวได้ก็หมายความว่าเศรษฐกิจทุนนิยมของชาติถูกขัดขวาง และไม่สามารถพัฒนาขยายตัวได้ ปัจจุบันนี้ แม้ว่าในสังคมไทยจะมีการขยายตัวของเศรษฐกิจทุนนิยมค่อนข้างมากก็ตาม แต่เศรษฐกิจของทุนนิยมแห่งชาติกลับถูกบีบรัด เบียดขับ และไม่ได้รับการเหลียวแลจากรัฐเท่าที่ควร เพราะผู้กุมอำนาจรัฐคือตัวแทนของกลุ่มทุนใหญ่ผูกขาดที่เป็นทุนนายหน้า ด้วยเหตุนี้ เศรษฐกิจทุนนิยมที่ขยายตัวในสังคมไทยทุกวันนี้ ส่วนใหญ่จึงไม่ใช่ทุนนิยมแห่งชาติที่ยืนอยู่บนลำแข้งของตนเองได้อย่างแท้จริง หากเป็นทุนใหญ่ที่พึ่งพาและขึ้นต่อมหาอำนาจทุนนิยมโลก เป็นเศรษฐกิจทุนนิยมบริวารของทุนครอบโลก

(8) ข้อมูลจากเอกสาร แนวทางการปฏิรูปประเทศไทย ข้อเสนอต่อพรรคการเมืองและผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยคณะกรรมการการปฏิรูป (คปร.) 15 พฤษภาคม 2554 น.299 (หมายเหตุ 32)

- มีเกษตรกรมาลงทะเบียนหนี้สินกับกองทุนฟื้นฟูเกษตรกรตั้งแต่ปี 2543 เป็นจำนวนถึง 6.3 ล้านคน รวมหนี้สินกว่า 8 แสนล้านบาท ช่วงสิบปีที่รอการแก้ปัญหา หนี้ยังได้เพิ่มขึ้นเท่าตัว เป็นหนี้เฉลี่ยครัวเรือนละ 134,699 บาท

- (9) ข้อมูลจากเอกสารสำนักงานปฏิรูปเพื่อสังคมไทยที่เป็นธรรม 2554
- (10) ข้อมูลจากเอกสาร แนวทางการปฏิรูปประเทศไทย (อ้างแล้ว) หน้า น.299 (หมายเหตุ 33)
- สถิติของสำนักสถิติแห่งชาติเมื่อปี 2552 อยู่ที่ประมาณ 160,000 ราย แต่องค์กรที่ทำงานด้านแรงงานนอกระบบประมาณการว่ามีจำนวนสูงกว่านี้มาก
- (11) จากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ในปี 2553 พบว่า ประชากรผู้อยู่ในกำลังแรงงาน (15-60 ปี) มีทั้งหมด 39.08 ล้านคน ผู้มีงานทำ 38.71 ล้านคน แรงงานในภาคเกษตร 15.82 ล้านคน เป็นลูกจ้างภาคเกษตรกรรมประมาณ 3 ล้านคน เป็นเกษตรกรประมาณ 12 ล้านคน สำหรับผู้ทำงานนอกภาคเกษตรกรรมมีทั้งหมด 22.89 ล้านคน ในนี้ประมาณ 15 ล้านคน เป็นลูกจ้างในภาคบริการและการค้าทั้งภาครัฐและภาคเอกชน รองลงมาคือผู้ประกอบการรายย่อย เช่น พ่อค้า แม่ค้าย่อย คนขับรถรับจ้างเป็นต้น สำหรับผู้ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมการผลิต เหมือนแร่ ก่อสร้าง คมนาคมขนส่งเป็นต้น หรือที่เรียกว่ากรรมกรมีจำนวนน้อยกว่า คือ ประมาณ 8 ล้านคน
- (12) สมัยรัฐบาลขุนศึกสฤษดิ์ในขณะที่เร่งส่งเสริมการลงทุนจากต่างชาติ ก็ประกาศยกเลิก พ.ร.บ.แรงงานพ.ศ.2499 สหภาพแรงงานและการรวมตัวต่อรองของลูกจ้างถูกสลายและห้ามปราม รัฐบาลสมัยต่อมา ก็มีกร่วมมือกับนายทุนใหญ่ใช้กลอุบายต่างๆ แยกสลาย ทำลายขบวนการของกรรมกร
- (13) ข้อมูลจากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจสังคมของครัวเรือน สำนักสถิติแห่งชาติ ปี 2542 ประมวลผลโดย กองประเมินผลการพัฒนา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)
- (14) ทุนนิยมบริวาร (Peripheral capitalism) เป็นคำนิยามลักษณะเศรษฐกิจทุนนิยมในประเทศที่กำลังพัฒนา ซึ่งเป็นการสะท้อนถึงความสัมพันธ์ของประเทศที่กำลังพัฒนาและด้อยพัฒนากับประเทศที่เป็นมหาอำนาจทุนนิยมที่พัฒนาแล้ว

นักวิชาการอิสระทางเศรษฐศาสตร์หลายท่าน มีความเห็นว่า ปัจจุบันระบบทุนนิยมโลก ประกอบด้วยประเทศทุนนิยม 2 ประเภท ตามระดับการพัฒนาและบทบาทฐานะทางสากลที่แตกต่างกัน ได้แก่ ประเทศทุนนิยมที่พัฒนาเจริญแล้ว และ ประเทศที่ทุนนิยมพัฒนาที่หลัง ซึ่งเรียกว่าประเทศกำลังพัฒนาและประเทศด้อยพัฒนา และในยุคปัจจุบันที่เรียกว่ายุคโลกาภิวัตน์นี้ โครงสร้างของระบบทุนนิยมโลก ก็แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ **ทุนนิยมศูนย์กลาง** และ **ทุนนิยมบริวาร**

ทุนนิยมศูนย์กลาง กลุ่มประเทศ จี 8 ซึ่งเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วที่มีอำนาจมากที่สุด หรือที่เรียกกันว่า ประเทศมหาอำนาจ ทุนนิยม คือ ทุนนิยมศูนย์กลาง ประเทศเหล่านี้ได้พัฒนาทุนนิยมมาก่อน สะสมทุนได้มาก ตั้งแต่ในยุคที่ใช้นโยบายเรือปืนไปปล้นชิงความมั่งคั่งจากประเทศและดินแดนที่อ่อนแอกว่าในอดีต จนการใช้เงินทุนไปลงทุนแสวงหากำไรในธุรกิจต่างๆ และการแก่งกำไรในตลาดเงิน ตลาดหุ้นในประเทศที่มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจทุนนิยมที่ล่าช้ากว่าในปัจจุบัน เศรษฐกิจในระบบทุนนิยมโลกที่มีประเทศมหาอำนาจทุนนิยมเป็นศูนย์กลาง เป็นเศรษฐกิจแบบผูกขาด โดยผ่านบริษัทขนาดใหญ่ที่เรียกว่า บรรษัทข้ามชาติ ซึ่งถือหุ้นโดยนายทุนใหญ่ของประเทศ 3 ยักษ์ใหญ่ คือ สหรัฐฯ สหภาพยุโรป และญี่ปุ่น ได้ทำการผูกขาด ครอบงำด้านตลาดทุน ตลาดเงินทั่วโลกโดยกลุ่มวามิชธนกิจวอลล์สตรีท กองทุนเฮดจ์ฟันด์ กองทุนรวม เป็นต้น รวมทั้งผ่านการใช้เครื่องมือการค้า ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร ระบบแพนไชน์ ระบบโมเดิร์นเทรด ฯลฯ ได้จัดระเบียบโลกใหม่ผ่านเครื่องมือต่างๆ ได้แก่ ฉันทามติวอชิงตัน (ให้ทุกประเทศขายรัฐวิสาหกิจ และเปิดตลาดเสรีการค้าและการลงทุน ให้ต่างชาติเข้ามาขูดรีดแร่ธาตุ ทรัพยากร แรงงานราคาถูก) ตั้งองค์กรระหว่างประเทศ เช่น ธนาคารโลก องค์กรการค้าโลก ไอเอ็มเอฟ ฯลฯ เป็นผู้กำหนดกฎเกณฑ์กติกา ระเบียบทางสากลที่ผูกมัดประเทศต่างๆ ทั่วโลก ดำเนินการเจรจา ทวิภาคี (เอฟทีเอ) ระหว่างประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจกับประเทศเล็กที่เสียเปรียบด้านอำนาจต่อรองแทนที่การเจรจาการค้าแบบพหุภาคี ซึ่งประเทศเล็กๆ สามารถรวมตัวกันต่อรอง ได้มากกว่า ด้วยวิธีการต่างๆข้างต้นทำให้ประเทศมหาอำนาจทุนนิยมสามารถควบคุมการผลิต การค้าและการบริการมากกว่าครึ่งหนึ่งของโลก จากลักษณะการผูกขาดเศรษฐกิจของโลกเช่นนี้ จึงอาจกล่าวได้ว่า กลุ่มทุนนิยมศูนย์กลางเป็นกลุ่มทุนครอบโลก

ทุนนิยมบริวาร จากการผูกขาดและครอบงำด้วยวิธีการต่างๆของกลุ่มทุนนิยมศูนย์กลางที่กล่าวมาข้างต้น ได้ทำให้ประเทศกำลังพัฒนาและประเทศด้อยพัฒนา ต้องพึ่งพา ขึ้นต่อ และกลายเป็นประเทศที่โคจรรอบๆประเทศทุนนิยมศูนย์กลาง ซึ่งมีแรงดึงดูดที่ทรงพลัง

สามารถดูดซับเอาความมั่งคั่ง ทรัพยากร ตลาด แรงงานราคาถูก เข้าไปเพิ่มพูนกองทุนอันมหึมาของมหาอำนาจทุนนิยมเหล่านี้

ด้วยความสัมพันธ์ที่ไม่เสมอภาค ถูกเอาเปรียบอย่างไม่เป็นธรรม เศรษฐกิจของประเทศทุนนิยมบริวารจึงพึ่งตนเองไม่ได้ ต้องพึ่งตลาดและการลงทุนของประเทศทุนนิยมที่พัฒนาแล้ว ที่สำคัญคือประเทศทุนนิยมศูนย์กลาง เช่น ประเทศไทย ต้องพึ่งพาการลงทุนและการค้า การส่งออกวัตถุดิบ และเทคโนโลยีจากประเทศทุนนิยมศูนย์กลางมากเกินไป แต่พึ่งพาตลาดภายในประเทศน้อยเกินไป มีการพัฒนาแรงงาน ทรัพยากร ภูมิปัญญาในประเทศน้อยเกินไป ประชาชนส่วนใหญ่โดยเฉพาะกรรมกร เกษตรกร และแรงงานรับจ้างถูกเอาเปรียบจากทุนใหญ่ผูกขาดทั้งจากต่างชาติและในชาติ มีรายได้ต่ำ ขาดกำลังซื้อ ทำให้เศรษฐกิจภายในประเทศอ่อนแอ การพัฒนาประเทศก็ยิ่งล่าช้าลง และเมื่อใดประเทศทุนนิยมศูนย์กลางเกิดวิกฤติเศรษฐกิจไทยก็ได้รับผลกระทบมาก

นอกจากต้องพึ่งพาและขึ้นต่อประเทศทุนนิยมศูนย์กลางในทางเศรษฐกิจมาก ประเทศทุนนิยมบริวารยังขาดอิสรภาพในการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจและการเมือง ที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน และเป็นประโยชน์แก่ความเจริญเติบโตที่ยั่งยืนของประเทศชาติ กล่าวคือ เมื่อใดประเทศทุนนิยมศูนย์กลางเห็นว่าประเทศทุนนิยมบริวารใดดำเนินนโยบายที่ขัดขวางพวกตนเข้าไปกอบโกย ดูดซับโภคทรัพย์ในประเทศนั้น ก็จะร่วมกันกีดกันการค้า แข่งขันทางการค้า ใช้มาตรการความปลอดภัยของสินค้า สิทธิมนุษยชน และเสรีประชาธิปไตยเป็นข้ออ้าง มาแทรกแซงรุกราน กลั่นแกล้งทำลายเศรษฐกิจและการเมืองของประเทศที่ไม่ยอมขึ้นต่อพวกตน บางครั้งก็ใช้วิธีการขู่ว่าจะไม่ปล่อยเงินกู้ให้ หรือจะถอนการลงทุนในทางอุตสาหกรรม รัฐบาลที่กุมอำนาจรัฐในประเทศทุนนิยมบริวาร ซึ่งส่วนใหญ่ก็เป็นตัวแทนของกลุ่มนายทุนใหญ่ผูกขาดนายหน้าก็จะตะลึงตระหนกไปงอนง้อพวกมหาอำนาจทุนนิยม อ้างว่าเพราะห่วงเศรษฐกิจของชาติจะเสียหาย แต่ความจริงคือกลัวว่ากลุ่มทุนของตนจะเสียประโยชน์มากกว่า (ตัวอย่างรูปธรรม คือ กรณีน้ำท่วมนิคมอุตสาหกรรม รัฐบาลไทยต้องนำเงินภาษีของประชาชนที่ยากจนไปอุดหนุนฟื้นฟูบริษัทต่างชาติ เพราะเกรงว่านายทุนต่างชาติจะย้ายไปลงทุนที่ประเทศอื่น) โดยการบีบคั้นด้วยมาตรการต่างๆข้างต้น กลุ่มทุนนิยมศูนย์กลาง ได้ทำให้ประเทศทุนนิยมบริวารต้องขึ้นต่อยุทธศาสตร์การครอบงำของโลกของพวกตน ถ้ายังไม่ได้ผล มาตรการสุดท้าย คือ การใช้กำลังทางทหารเข้ารุกราน เช่น กรณี อิรัก และลิเบีย

ประเทศทุนนิยมบริวารที่ไม่พยายามต่อสู้ให้หลุดพ้นจากการครอบงำของประเทศมหาอำนาจทุนนิยมศูนย์กลาง ก็จะตกอยู่ในภาวะที่ต้องพึ่งพาขึ้นต่อและสนองตอบทางนโยบายของประเทศทุนนิยมศูนย์กลางอย่างถอนตัวไม่ออก ขาดความเป็นอิสระและอำนาจการต่อรอง ประเทศชาติจึงล้าหลังทั้งทางเศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม และการทหาร

ประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศทุนนิยมบริวาร อยู่ในสภาพที่ยากจน มีมาตรฐานการดำรงชีวิตต่ำ มีหนี้สินต่อครัวเรือนสูง ช่องว่างคนรวย คนจนห่างมาก ข้าราชการและนักการเมืองกลายเป็นนายหน้าหากินกับค่าคอมมิชชั่น ค่าหัวคิว รับเงินใต้โต๊ะ ด้วยการรับใช้ทุนใหญ่ผูกขาดในประเทศ และทุนจักรพรรดินิยมที่จับมือกันผูกขาดเส้นเลือดเศรษฐกิจที่สำคัญๆ ของชาติ เช่นด้านการเงิน ด้านพลังงาน ด้านอุตสาหกรรมการก่อสร้าง เป็นต้น เพื่อกอบโกยผลประโยชน์อันมหาศาลให้กับพวกตน โดยผ่านนักการเมืองในรัฐบาล และข้าราชการชั้นสูง

ทรัพยากรต่างๆ ทั้งทรัพยากรในดิน สินในน้ำ ทั้งแก๊ส น้ำมัน แร่ธาตุ ชายหาด บริสุทธิ ป่าเมืองร้อน เขา เกาะ ล้วนถูกทำลายเพื่อนำมาปรับใช้การลงทุนของต่างชาติในการสร้างนิคมอุตสาหกรรม ท่าเรือน้ำลึก และ เขื่อน ฯลฯ (การสร้างเขื่อนต้องใช้พื้นที่ป่ามหาศาลเพื่อผลิตไฟฟ้ามาป้อนโรงงานอุตสาหกรรมและศูนย์การค้าขนาดใหญ่ ประชาชนได้ใช้ไฟฟ้าไม่ถึงร้อยละ 20 ของไฟฟ้าที่ผลิตขึ้นมาทั้งหมด) สิ่งแวดล้อมและวิถีชีวิตชุมชนถูกทำลาย และล่มสลาย

เพื่อประกันการครอบงำและผูกขาดทางเศรษฐกิจการเมือง รูปการจิตสำนึกของประชาชนในประเทศทุนนิยมบริวาร จึงถูกครอบงำด้วยวิธีคิดที่เป็นประโยชน์แก่การกอบโกย ขูดรีดของกลุ่มทุนใหญ่ผูกขาดทั้งต่างชาติ และในชาติ ที่สำคัญ คือความคิดบริโภคนิยม และค่านิยมที่บูชาเงินเป็นพระเจ้า

